TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DOĞUM ÖNCESİ BABA BAĞLANMASI İLE BABA ADAYLARININ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, KENDİ EBEVEYNLERİYLE İLİŞKİSİ, DOĞUM KORKUSU VE STRES ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Buket AKÇAL

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ

ANKARA
2025

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DOĞUM ÖNCESİ BABA BAĞLANMASI İLE BABA ADAYLARININ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ, KENDİ EBEVEYNLERİYLE İLİŞKİSİ, DOĞUM KORKUSU VE STRES ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Buket AKÇAL

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ

ANKARA
2025

ETİK BEYAN

Ankara Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlayıp sunduğum "Doğum Öncesi Baba Bağlanması ile Baba Adaylarının Kişilik Özellikleri, Kendi Ebeveynleriyle İlişkisi, Doğum Korkusu ve Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tez; bilimsel ahlak ve değerlere uygun olarak tarafımdan yazılmıştır. Tezimin fikri tümüyle danışmanım ve bana aittir. Tezde yer alan araştırma tarafımdan yapılmış olup, tüm cümleler, yorumlar bana aittir.

Yukarıda belirtilen hususların doğruluğunu beyan ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı: Buket AKÇAL

Tarih: …./…/2025

İmza:

KABUL VE ONAY

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Hemşirelik Anabilim Dalında
Buket AKÇAL tarafından hazırlanan
"Doğum Öncesi Baba Bağlanması ile Baba Adaylarının Kişilik Özellikleri, Kendi Ebeveynleriyle İlişkisi, Doğum Korkusu ve Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak OY BİRLİĞİ/OY ÇOKLUĞU ile kabul/ret edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi:25.07.2025

Prof. Dr. Sena KAPLAN
Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Jüri Başkanı

Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ
Ankara Üniversitesi
Danışman

Doç. Dr. Başak DEMİRTAŞ
Ankara Üniversitesi
Üye

Tez hakkında alınan jüri kararı, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Fügen AKTAN
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖZET

Doğum Öncesi Baba Bağlanması ile Baba Adaylarının Kişilik Özellikleri, Kendi Ebeveynleriyle İlişkisi, Doğum Korkusu ve Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bu araştırma doğum öncesi baba adaylarının bağlanma düzeylerini ve bağlanma ile kişilik özellikleri, kendi ebeveynleriyle ilişkisi, doğum korkusu ve stresin ilişkisini tespit etmek amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yürütüldü. Araştırma 01.01.2024-01.12.2024 "Ankara Üniversitesi Cebeci Araştırma ve Uygulama Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı" gebe polikliniğinde yürütüldü. Çalışma kapsamına araştırma kriterlerine uyan ve araştırmaya katılmayı onaylayan 385 baba adayı alındı. Araştırmanın yürütülmesi için "Etik Kurul" onayı ve ilgili kurum izni alındı. Verilerin toplanmasında, "Tanıtıcı Bilgiler Formu", "Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği "(DÖBBÖ), "Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi" (HBBKT), "Babaların Doğum Korkusu Ölçeği" (BDKÖ), "Anne Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği" (ABAİÖ) ve "Algılanan Stres Ölçeği" (ASÖ) kullanıldı. Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları üzerinde evlilik süresi, eşi/partneri ile birlikte düzenli kontrole katılma, HBBKÖ alt boyutlarından Uyumluluk ve Deneyime Açıklık puanı ve BDKÖ puanı değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı etkisi bulunmaktadır ($p<0,05$). Evlilik süresi 6 yıl ve üzeri olan baba adaylarının DÖBBÖ puanları evlilik süresi 0-5 yıl olanlardan 1,840 kat daha azdır ($p=0,001$). Eşi/partneri ile birlikte düzenli kontrole katılan baba adaylarının düzenli kontrole katılmayan veya bazen katılan kişilerden DÖBBÖ puanları 1,716 kat daha fazladır ($p=0,003$). DÖBBÖ puanları, Uyumluluk puanı bir birim arttığında 0,251 artmakta, ($p=0,000$), Deneyime Açıklık puanı bir birim arttığında 0,115 artmakta ($p=0,017$), BDKÖ puanı bir birim arttığında 0,106 artmaktadır ($\beta=0,106$, $p=0,001$). Doğum korkusu düzeyleri eğitim durumundan, gelir durumundan, çocuk sayısından ve doğuma hazırlık eğitimi alma durumundan etkilenmektedir ($p<0,05$). Algılanan Stres Ölçeği puanlarındaki 1 birimlik artış Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanlarında 0,182 artışa, Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanlarındaki 1 birimlik artış Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanlarında 0,210 artışa neden olmaktadır ($p<0,05$). Sonuç olarak, baba adaylarının bağlanma düzeyleri, evlilik süresi, eşle/partnerle düzenli kontrole katılma ve kişilik özelliklerinden (uyumluluk, deneyime açıklık ve duygusal denge) ve doğum korkusundan etkilenmekte olup, bu bulgular demografik ve kişisel faktörlerin baba bağlanmasında belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu süreçte hemşireler, baba adaylarının bağlanmalarını ve doğum korkusunu değerlendirmeli, riskleri erken belirleyip gerekli eğitim ve danışmanlık sağlayarak sağlıklı ebeveyn-bebek ilişkilerini desteklemelidir.

Anahtar Sözcükler: Doğum öncesi baba bağlanma, doğum korkusu, kişilik özellikleri, stres, hemşirelik.

SUMMARY

Investigation of The Relationship Between Prenatal Attachment and Prospective Fathers Personality Traits, Relationship with Their Parents, Fear of Childbirth and Stress

This study was conducted as a descriptive and correlational research to examine the prenatal attachment levels of expectant fathers and to explore the relationship between attachment and personality traits, remembered relationships with their own parents, fear of childbirth, and perceived stress. The research was carried out between January 1, 2024, and December 1, 2024, at the Antenatal Outpatient Clinic of the Department of Obstetrics and Gynecology, Ankara University Cebeci Research and Practice Hospital. A total of 385 expectant fathers who met the inclusion criteria and consented to participate were included in the study. Ethical approval and institutional permission were obtained. Data were collected using "Introductory Information Form", "Prenatal Paternal Attachment Scale (PPAS)", "Brief Big Five Personality Inventory (BFPI-S)", "Fathers' Fear of Childbirth Scale (FFCS)", "Parental Bonding Instrument (PBI)", and "Perceived Stress Scale (PSS)". The findings revealed that PPAS scores were significantly influenced by marital duration, regular attendance at antenatal visits with the partner, Agreeableness and Openness to Experience subscale scores of the BFPI-S, and FFCS scores ($p < 0.05$). Fathers with a marital duration of six years or more had 1.840 times lower attachment scores than those married for five years or less ($p = 0.001$), while those who regularly accompanied their partners to antenatal visits had 1.716 times higher attachment scores than those who did not or only occasionally did ($p = 0.003$). Furthermore, a one-point increase in Agreeableness and Openness to Experience scores resulted in a 0.251 ($p = 0.000$) and 0.115 ($p = 0.017$) point increase in PPAS scores, respectively. Similarly, each one-point increase in FFCS scores was associated with a 0.106-point increase in attachment ($\beta = 0.106$, $p = 0.001$). Fear of childbirth was significantly associated with education level, income, number of children, and participation in childbirth education ($p < 0.05$). Additionally, a one-point increase in perceived stress scores corresponded to a 0.182-point increase in childbirth fear scores, and a one-point increase in remembered maternal relationship scores was associated with a 0.210-point increase in childbirth fear ($p < 0.05$). In conclusion, paternal prenatal attachment is influenced by marital duration, active involvement in antenatal care, specific personality traits (agreeableness, openness to experience, and emotional stability), and fear of childbirth, suggesting that demographic and personal factors play a decisive role in shaping paternal attachment. During this process, nurses should assess expectant fathers' attachment and childbirth-related fears, identify risks early, and provide appropriate education and counseling to promote healthy parent–child relationships.

Key Words: Paternal antenatal attachment, fear of childbirth, personality traits, stress, nursing.

İÇİNDEKİLER

Etik Beyan	ii
Kabul ve Onay	iii
Özet	iv
Summary	v
İçindekiler	vi
Önsöz	viii
Simgeler ve Kısaltmalar	ix
Çizelgeler	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi	1
1.1.1. Araştırmanın Soruları	3
1.2. Genel Bilgiler	5
1.2.1. Bağlanma	5
1.2.1.1. Doğum Öncesi Bağlanma	5
1.2.1.2. Baba Fetüs Bağlanması	7
1.2.2. Kişilik Özellikleri	9
1.2.2.1. Dışadönüklük	10
1.2.2.2. Nevrotiklik (Duygusal Dengesizlik)	11
1.2.2.3. Uyumluluk	11
1.2.2.4. Deneyime Açıklık	11
1.2.2.5. Sorumluluk	12
1.2.2.6. Kişilik Özellikleri ve Bağlanma	12
1.2.3. Anne-Baba ile Anımsanan İlişki ve Bağlanma	14
1.2.4. Babaların Doğum Korkusu ve Bağlanma	15
1.2.5. Algılanan Stres ve Bağlanma	17
1.2.6. Doğum Öncesi Baba Bebek Bağlanması ve Hemşirelik	18
2. GEREÇ ve YÖNTEM	20
2.1. Araştırmanın Tipi	20
2.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	20
2.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	20
2.4. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler	21
2.5. Veri Toplama Araçları	21
2.5.1. Tanıtıcı Bilgiler Formu	21
2.5.2. Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği	22
2.5.3. Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi	22
2.5.4. Babaların Doğum Korkusu Ölçeği	23
2.5.5. Anne Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği	23
2.5.6. Algılanan Stres Ölçeği	23
2.6. Verilerin Toplanması	24
2.7. Verilerin Değerlendirilmesi	24
2.8. Araştırmanın Etik İlkeleri	25
3. BULGULAR	26

3.1. Tanıtıcı Bilgi Formuna İlişkin Dağılımlar 26
3.2. Ölçekler ve Alt Boyut Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler 27
3.3. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Ölçekler Puanlarının Farklılıklarının İncelenmesi 28
3.4. Ölçekler ve Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi 34
3.5. Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği Puanlarını Etkileyen Değişkenlerin Belirlenmesi 40
3.6. Babaların Doğum Korkusu Ölçeği Puanlarını Etkileyen Değişkenlerin Belirlenmesi 41

4. TARTIŞMA 43
5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER 50
KAYNAKLAR 53
EKLER 62
Ek-1. Onam Formu 62
Ek-2. Tanıtıcı Bilgi Formu 63
Ek-3. Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği 64
Ek-4. Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi 67
Ek-5. Babaların Doğum Korkusu Ölçeği 68
Ek-6. Anne Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği 69
Ek-7. Algılanan Stres Ölçeği 70
Ek-8. Etik Kurul Onayı 71
Ek-9. Kurum İzni Yazısı 72
ÖZGEÇMİŞ 73

ÖNSÖZ

Tez süreci boyunca tecrübesiyle bana yol gösteren, ilham veren, desteğini hep üzerimde hissettiğim ve motivasyonumun yükselmesinde yegâne kaynağım olan kıymetli danışmanım Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Manevi desteklerini ve bana olan inançlarını her zaman hissettiğim, değerli anneme ve babama her koşulda arkamda oldukları ve eğitim hayatıma olan katkılarından dolayı çok minnettarım.

Ayrıca her anımda yanımda olup, desteklerini esirgemeyen arkadaşlarıma teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

SİMGELER ve KISALTMALAR

AAİÖ	Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği
ABAİÖ	Anne-Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği
ASÖ	Algılanan Stres Ölçeği
BAİÖ	Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği
BDKÖ	Babaların Doğum Korkusu Ölçeği
DÖBBÖ	Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği
HBBKÖ	Hızlı Büyük Beşli Kişilik Ölçeği
TNSA	Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmaları

ÇİZELGELER

Çizelge 3.1. Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine ilişkin dağılımlar 26
Çizelge 3.2. Ölçekler ve alt boyut puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler 28
Çizelge 3.3. Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre ölçek puanlarının farklılıklarının incelenmesi 29
Çizelge 3.4. Ölçekler ve alt boyut puanları arasındaki ilişkilerin incelenmesi 35
Çizelge 3.5. Doğum öncesi baba bağlanma ölçeği puanlarını etkileyen değişkenlere yönelik çoklu regresyon analizi 41
Çizelge 3.6. Babaların doğum korkusu ölçeği puanlarını etkileyen değişkenlere yönelik çoklu regresyon analizi 42

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Bağlanma; iki birey arasında kuvvetli bir bağ olarak tanımlanır ve bireyin yaşamını sürdürmesinde önemli bir yere sahiptir. Bağlanma teorisini John Bowlby, "insanların, diğerleriyle güçlü bağlar geliştirmeye yönelik doğal eğilimi ve onlardan ayrılma veya onları kaybetmeyi istememenin getirdiği kaygı, öfke, depresyon ve duygusal kopuş gibi kişisel sıkıntıların izah edilmesi için ortaya atılmış bir yol" şeklinde ifade etmiştir (Bowlby, 1982).

Anne-bebek ve baba-bebek arasındaki bağlanma kavramı ise karşılıklı kalıcı duygusal bağ olarak tanımlanıp; annelik-babalık rollerine uyum sağlama ve çocuğun büyüme, gelişmesi açısından önemli etkilere öncülük etmektedir (Tolman vd., 2021; Ustunsoz vd. 2009). Bu bağlanma, doğum öncesinde başlamakta, doğum sonrası dönemde gelişerek yaşam boyu devam etmekte olup (Koptur ve Emül, 2017), doğum öncesi, sırası ve sonrası süreçlerden, bebeğin ilk aylardaki deneyimlerinden ve ebeveynlerin kendi deneyimlerinden etkilenmektedir (Güler Kaya, 2020). Doğum öncesi dönemde, bebek ve ebeveyn adayları doğum sonrası hayata hazırlanmaktadır ve bağlanma oluşup gelişmeye başlamaktadır (Tolman vd., 202). Bu dönemde anne-bebek ve baba-bebek arasındaki etkili bağlanmanın sağlanması, doğum sonrası dönemde duyarlı ve yeterli ebeveynlik gelişimini olumlu etkilemektedir (Duyan vd., 2013; Habib ve Lancaster, 2010; Kıraç vd., 2021).

Ebeveynlerde geleceğe yönelik beklentilerin gelişip, bebekle ilgili fikir ve hayallerin oluşmaya başladığı doğum öncesi dönem baba adayları için önemli bir geçiş dönemi olsa da literatürde ve uygulamada genellikle anne-bebek arasındaki ilişkinin üzerine durulmaktadır (Vreeswijk vd., 2014). Ancak baba-bebek bağlanmasının temelleri de gebelik süresince atılmakta olup, gebelik döneminde gelişen bu bağlanma, doğum sonrası dönemde çocuk-baba ilişkisinin niteliğini olumlu yönde etkilemektedir. Doğum öncesi baba – bebek bağlanma düzeyi daha yüksek olan baba adayları doğumdan sonra çocuklarıyla sağlıklı ilişki kurabilmektedirler (Ertuğrul ve Kök, 2021). Baba-bebek bağlanması, sadece sağlıklı baba-çocuk ilişkilerinin kurulmasına katkı sağlamakla kalmayıp, çocukların yetişkinlik dönemlerinde çevreleriyle kuracakları ilişkileri ve bireyin yaşam boyu bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimini de etkilemektedir (Güneş ve Işık, 2023).

Doğum öncesi dönemde baba adayları bağlanma sürecinde çeşitli zorluklarla karşılaşabilmektedirler (Kavlak, 2007; Vreeswijk vd., 2014). Babalar, annelerin gebelik boyunca yaşadığı fizyolojik değişimleri doğrudan yaşamazlar ve bu durum gebeliği somut bir deneyim olarak kavramalarını güçleştirebilir. Bu nedenle babaların doğmamış bebeğini gerçek bir çocuk gibi deneyimlemeleri annelere kıyasla daha zor olabilmektedir. Bunun yanı sıra, baba adayının yaşı, evlilik süresi, eğitim ve gelir durumu gibi faktörler baba-bebek bağlanmasını etkileyebilmektedir (Ertmann vd., 2021; Gümüşsoy vd., 2023; Güneş ve Işık, 2023; Kıraç vd., 2021). Baba adayı gebelik süresince anne adayının fiziksel rahatsızlıkları, ebeveyn olma endişesi ve güvensizlik faktörleri gibi birçok yönden stres altındadır. Bu stres anne-baba ilişkisini etkileyebildiği gibi doğum öncesi ve sonrasında baba-bebek ilişkisini de etkileyebilmektedir (İbrice, 2019). Bağlanmayı etkileyen diğer bir faktör doğum korkusudur. Baba adaylarında doğum korkusunun nedenleri arasında anne ve/veya bebeğin zarar görmesi, eşinin acı çekeceği düşüncesi, bilinmezlik, çaresizlik gibi duygu ve düşünceler sayılabilmektedir (Şahin vd., 2023). Doğum korkusunun üstesinden gelinmediği takdirde baba-bebek ilişkisinde güçlüklere ve devamında bağlanma sorunlarına yol açabilmektedir (Çiçek ve Mete, 2015).

Bağlanmada etkili olabileceği düşünülen bir diğer faktör ise kişiliktir. Kişilik özellikleri de babalık becerilerini şekillendirebilir ve dolayısıyla baba-bebek bağlanması üzerinde de etkili olabilir (Semiz ve Ören, 2023). Kişilik; bireyin sahip olduğu konumundan bağımsız, onun bir bütün olarak farklı olmasını sağlayan duyguları, düşünceleri ve tepkileridir. Bireyin yaşamının o anına kadarki deneyimlerinden etkilenen kişilik özellikleri çevresiyle kurduğu ilişkileri şekillendirir (Demirkol ve Aslan, 2021; Ulusoy vd., 2018). Bireyler, kişilik özelliklerine bağlı olarak değişimlere tepki verirler. Kişilik özellikleri gebelik sürecinde baba adaylarının değişimlerle baş etme mekanizmalarını ve sürece uyumlarını etkileyebilmektedir. Dolayısıyla baba-bebek ilişkisi ve bağlanma üzerinde de etkisi olduğu düşünülmektedir (Dağlar ve Oskay, 2022). Buna ek olarak baba adayının erken yaşta kendi ebeveynleri ile olan deneyimleri yetişkinliğinde baba-bebek etkileşiminde rol oynayabilmekte, çocuğun kişiliğinin gelişimini etkileyebilmektedir (Bilge ve Sezgin, 2020).

Bireyin ebeveyni ile ilişkisinin kalitesi, yaşam boyu gelişim üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Ebeveyn ile anımsanan ilişki, yetişkinlik döneminde bireyin çevresiyle kurduğu ilişkilerin niteliğini belirler (Okray ve Eren, 2015). Baba adaylarının ebeveynlik tutumları kendi çocukluk deneyimlerinden, kendi anne babasının ebeveynlik tutumlarından etkilenebilmektedir. Dolayısıyla baba adayının kendi ebeveynleri ile anımsadığı ilişkisi baba-

bebek bağlanmasını etkileyebilmektedir. Ebeveynlerin tutumları ile çocukların tutumları arasında benzerlikler bulunmakta ve bu tutumlar yaşam boyu devam edebilmektedir (Açar ve Duran, 2024).

Sonuç olarak, bireylerin sağlıklı olarak yetişme sürecinde babasıyla kurduğu bağlanma, annesi ile bağlanması kadar önemli olup "baba"- "bebek" ilişkisi göz ardı edilmemelidir (Koptur ve Emül, 2017). Bu bağlamda, özellikle süreç boyunca anne-baba adayları ile iletişim halinde olan hemşirelere çok fazla rol düşmektedir. Hemşireler, doğum öncesi dönemde baba-bebek bağlanmasını ve bağlanmayı etkileyebilecek faktörleri bilip, değerlendirmeli, baba adaylarının bilgi ve tutumlarını geliştirmeli ve uygun yönlendirmeleri sağlamalıdır (Işık ve Cetişti, 2020; Kiraz, 2022; Ustunsoz vd., 2009). Hemşireler, baba adaylarını antenatal sürece anne adayları kadar dahil ederek, onların duygu ve düşüncelerini ifade etmelerini teşvik etmelidir (Kıraç vd., 2021). Baba-bebek bağlanmasının sağlanmasına yönelik verilen hemşirelik bakımı, anne-baba ve bebeğin dolayısıyla da toplumun sağlığının gelişmesini sağlayacaktır (Kıraç vd., 2021).

Literatürde doğum öncesi anne-bebek bağlanmasına yönelik çalışmalar (Ertmann vd., 2021; Hassan vd., 2021; Tonkuş ve Muslu, 2021; Mutlu vd., 2015; Akarsu vd., 2017) geçmişten günümüze oldukça yaygın olarak yürütülürken, baba-bebek bağlanmasına ilişkin çalışmaların sayısı ise son yıllarda artış göstermesine rağmen sınırlıdır (Dagla vd., 2023; Ertuğrul ve Kök, 2021; Gümüşsoy vd., 2023; Kıraç vd., 2021; Güneş ve Işık, 2023; Nosrati vd., 2019). Çalışmamızda baba-bebek bağlanması ve etkileyen faktörler araştırılarak literatüre ve ilgili alanlarda çalışmakta olan hemşirelerin bilgi birikimine katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Bu çalışmada doğum öncesi baba adaylarının bağlanma düzeylerini ve bağlanma ile kişilik özellikleri, kendi ebeveynleriyle ilişkisi, doğum korkusu ve stresin ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır.

1.1.1. Araştırmanın Soruları

- Baba adaylarının doğum öncesi baba bağlanması ölçeği puan ortalaması nedir?
- Baba adaylarının kişilik ölçeği alt boyut puan ortalamaları nelerdir?
- Baba adaylarının anne-baba ile anımsanan ilişki ölçeği puan ortalaması nedir?
- Baba adaylarının doğum korkusu ölçeği puan ortalaması nedir?
- Baba adaylarının algılanan stres ölçeği puan ortalaması nedir?

- Baba adaylarının doğum öncesi baba bağlanma ölçeği puanları ile kişilik ölçeği alt boyut puanları arasında ilişki var mıdır?
- Baba adaylarının doğum öncesi baba bağlanma ölçeği puanları ile anne-baba ile anımsanan ilişki ölçeği puanları arasında ilişki var mıdır?
- Baba adaylarının doğum öncesi baba bağlanma ölçeği puanları ile doğum korkusu ölçeği puanları arasında ilişki var mıdır?
- Baba adaylarının doğum öncesi baba bağlanma ölçeği puanları ile algılanan stres ölçeği puanları arasında ilişki var mıdır?

1.2. Genel Bilgiler

1.2.1. Bağlanma

Kelime anlamı olarak bağlanma, bir bireye yakınlık arama olarak tanımlanmaktadır ve buna yönelik davranışların devamlılığını içermelidir (Çelebi ve Çayır, 2021). Literatürde bağlanma kavramından ilk söz eden John Bowlby'dir. John Bowlby bağlanmayı "insanların, diğerleriyle güçlü bağlar geliştirmeye yönelik doğal eğilimi ve onlardan ayrılma veya onları kaybetmeyi istememenin getirdiği kaygı, öfke, depresyon ve duygusal kopuş gibi kişisel sıkıntıların izah edilmesi için ortaya atılmış bir yol" şeklinde ifade etmiştir (Bowlby, 1982).

Bowlby, bağlanmayı doğumdan sonra başlayan ve yenidoğanın temel bakım vericisi ile ilk ilişkisel deneyimi olarak ele almış ve bu deneyimin yenidoğanın ilerideki sosyal ilişki düzenlerini etkileyeceğini belirtmiştir. Söz edilen ilk bağlanma deneyimi bireyin yaşamı boyunca olan duygusal sosyal ve bilişsel gelişimini etkileyen önemli bir kavramdır (Çelebi ve Çayır, 2022; Doksat ve Çiftçi, 2016). Yenidoğan bakım vericisiyle olan ilişkisinde kendisi, diğer bireyler ve ilişkiler konusunda zihinsel imgeler geliştirir, bu imgelerin kalitesine bağlı olarak da bağlanma tarzı güvenli veya güvensiz olarak yapılanır (Trombetta vd., 2021). Ainsworth ve arkadaşları 1978 yılında bakım vericinin (annenin) vereceği bakımda güvenli bağlanmayı sağlamak için gerekli olan dört faktörün önemine değinmişlerdir. Bu faktörler; yenidoğanın verdiği sinyallere duyarlılık, fiziksel ve psikolojik erişilebilirlik, yenidoğanın ihtiyaçlarını kabul etme ve davranış örüntülerinin devamlılığıdır (Ainsworth vd., 2015). Bu faktörlerden de anlaşılacağı üzere yenidoğan bağlanmasının ebeveyn tarafı güvenli bağlanmanın temel koşuludur ve anne/babanın zihninde gebelik sürecinde başlaması ve süreç boyunca aşamalı olarak gelişmesi beklenmektedir (Trombetta vd., 2021).

1.2.1.1. Doğum Öncesi Bağlanma

Bowlby'nin bağlanma hakkındaki araştırmalarına paralel olarak Deutch, Bibring ve Benedek gebelik deneyimi üzerine araştırmalar yapmaya başladılar ve gebelik ilerledikçe fetüsün anne adayına daha insani bir şekilde görünmeye başladığını böylece anne adayının fetüsü hem bir uzantı hem de bağımsız olarak sevmeye başladığını öne sürdüler (Brandon vd., 2009). Deutch, Bibring ve Benedek'in öngördüğü gibi, ebeveyn-bebek bağlanmasının gelişimi yalnızca doğum sonrasında başlamamakta, doğum öncesi dönemde varlığını göstermektedir (Cataudella vd., 2016).

Doğum öncesi dönemde anne ve baba adayları, ebeveyn rolüne uyum geliştirmeye ve fetüs ile bağ kurmaya başlamaktadırlar (Uğurlu vd., 2023). Bu dönemde gelişen bu ilişki tek yönlüdür ve anne/baba adayının gebelik sürecine ve gelişmekte olan fetüse karşı gösterdiği bilişsel ve duygusal yanıtları yansıtmaktadır (Cataudella vd., 2016). Bu dönemdeki bağlanma, fetüs ile anne/baba adayının arasındaki ilk önemli teması oluşturmaktadır. Gelişen bağ, doğum sonrası dönemde bebek-ebeveyn ilişkisi üzerinde olumlu bir etki yapmaktadır (Ertuğrul ve Kök, 2022)

Doğum öncesi bağlanma bilişsel, duygusal ve davranışsal bağlanma olarak üç ana öğeden oluşmaktadır. Bilişsel bağlanma, fetüsü bir insan olarak kavrayabilme ve ona kişilik atama yeteneğini; duygusal bağlanma fetüsle empatik bir bağ kurmayı; davranışsal bağlanma ise fetüs ile etkileşimi ve rol üstlenmeyi ifade etmektedir (Yuen vd., 2022). Bu bağlanmanın belirtilerini fetüsle konuşma, karına dokunma, fetüse isim verme ve fiziksel hazırlık gibi davranış örüntülerinde görülmektedir (Rolle vd., 2020).

Ebeveynliğe geçiş hem kadın hem erkek için uyum ve değişim gerektiren zorlu bir dönemdir (Trombetta vd., 2021). Gebelik süresince anne/baba adayları yeni ebeveynlik rollerini, sorumluluklarını ve ilişkilerini eski rollere uyumlu hale getirmeleri gerekmektedir (Rolle vd., 2020). Bu süreç genellikle artan savunmasızlık dönemi olarak kabul edilir ve beklenen ‘ebeveynlik rolü’nü karşılayamayacak olma düşüncesi ebeveyn stresine yol açabilmektedir (Trombetta vd., 2021). Anne ve baba adaylarının gebelik ve devamındaki süreçlere başarılı bir şekilde uyum sağlayabilmelerinde etkili olan durum ise fetüs ile aralarındaki duygusal bağdır (Gümüşsoy vd., 2023).

Anne-fetüs ve baba-fetüs bağlanması, ebeveyn adaylarının öz-yeterlilik algılarını arttırır ve doğum sonrası bağlanmanın yansımasıdır. Ebeveyn adayının sosyal ilişkileri, korku ve kaygı durumu, duygusal olgunluğu, eski deneyimleri, gebeliğin planlı olup olmama durumu, çevresel faktörlerle başa çıkabilme yeteneği gibi pek çok faktör ebeveyn-fetüs bağlanmasını etkileyebilmektedir. Ayrıca anne- baba adayının aralarındaki ilişki, sosyal desteğin varlığı, eğitim durumları da bu bağlanmayı etkileyebilecek faktörler arasındadır. Bunlara ek olarak Yuen ve arkadaşları 2022 yılında yaptıkları çalışmada üç ve üzeri çocuk sahibi olan ebeveynlerin doğum öncesi bağlanma düzeylerinin bir veya iki çocuğu olanlara göre daha düşük olduğunu bulmuşlardır (Yuen vd., 2022).

Doğum öncesi dönemde anne-baba adaylarının bağlanması değerlendirilmelidir çünkü bağlanmanın düzeyi ve kalitesi, fetüsün ve bebeğin gelişimini etkileyebilmektedir (Uğurlu vd., 2023). Ayrıca pozitif doğum öncesi bağlanma, bu dönemde psikolojik uyumu ve ebeveynlik rollerine adaptasyonu kolaylaştırmaktadır (Yuen vd., 2022).

1.2.1.2. Baba Fetüs Bağlanması

Ebeveyn rolüne anne ve baba adayının uyumu birbirinden farklıdır. Anne adayları gebeliği, yaşadıkları fizyolojik değişikliklerin etkisiyle daha somut bir şekilde deneyimlerken babalar için doğmamış bir çocuğu gerçek bir çocuk olarak deneyimlemek zor olabilmektedir (Cataudella vd, 2016; Küğcümen vd., 2021).

Doğum öncesi dönem baba adayları için hem kendilerinin ailedeki yeni rolünü oluşturmada hem de partnerleriyle olan ilişkisinde bir dengesizlik geliştirebilmektedir. Lagarto ve Duaso'nın 2021 yılında yaptıkları çalışmada birçok baba adayı doğum öncesi dönemde kendi rollerine dair belirsizliklerden ve daha fazla şey yapmak istediklerinden ancak kendilerini dışlanmış ya da işe yaramaz hissettiklerinden bahsetmektedirler (Lagarto ve Duaso, 2021).

Baba adayının fetüse bağlanmasının, anne-fetüs sağlığının iyileştirilmesinde ve paternal kimliğin kabullenilmesinde önemli bir rolü vardır. Fetüse bağlanma düzeyleri daha yüksek olan baba adayları genellikle partnerlerinin doğum öncesi bakımında daha sağlıklı davranışlar gösterir, ebeveynlik rollerine daha iyi uyum sağlar ve doğum sonrası bebeğin bakımına daha fazla katılmaktadırlar (Salehi vd., 2019; Uğurlu vd., 2023). Buna karşılık bağlanma düzeyleri daha düşük olan baba adayları, partnerlerinin deneyimlerini anlamakta zorluk çekebilmekte bunun sonucunda da ilişkilerde duygusal mesafe ve stres gelişebilmektedir (Lagarto ve Duaso, 2021).

Lagarto ve Duaso'nun (2021) on baba adayının deneyimleri üzerine yaptığı çalışmada; baba adayları babalık rolüne geçiş ve bağlanma davranışının gelişmesini dört şekilde tanımlamıştır: tetikleyici an, sorumluluğun farkındalığı, babalığa geçiş ve duygusal çatışma. Tetikleyici an: baba adaylarının bakış açısına göre gebelik çok soyut bir kavram olarak başlar ve yavaşça daha gerçek hale gelmektedir. Gerçeklik seviyesi ilerledikçe çoğu baba adayı fetüsle ilişkisini değiştiren tetikleyici bir an deneyimlemektedir. Bu an bazı baba adayları için fetal tarama testinde, bazıları için partnerlerinin karınlarının genişlemesini gördüklerinde,

bazıları için de fetal hareketleri hissettiklerinde gerçekleşmektedir. Tetikleyici an fetüs-baba bağlanmasının baba adayının zihninde başladığı veya yoğunlaştığı an olarak yorumlanmıştır. Sorumluluğun farkındalığı: tetikleyici anın ardından, çocuk ve aile sahibi olmanın getirdiği belirsizlikler ve sorumluluklara karşı farkındalık kendini göstermektedir. Bebeğe karşı olan sorumlulukların yanında partnerlerine karşı olan sorumluluklarının da bilincine varan baba adayları sorumluklarını yeterince yerine getiremediklerini düşünerek suçluluk hissetmeye başlayabilmektedir. Aile içerisindeki sorumluklarına ek olarak hastanede, doğum sırasında partnerlerine daha saygılı bir ortam sağlamayı kendi rollerinin bir parçası olarak hissedebilmektedirler. Ayrıca ailenin maddi iyiliği konusunda da endişe duyabilmektedirler. Babalığa geçiş: baba adayları için fetüs ile bağlanma babalığa geçiş olarak ifade edilmektedir. Bu geçiş bebeğin doğumu ile babanın gerçek bir baba haline gelmesi şeklinde simgelenmiştir. Baba adaylarının, anne adaylarına kıyasla fetüsle daha az duyusal deneyime sahip olmaları sebebiyle doğum anının çok önemli bir an olacağı beklentisi olmaktadır. Duygusal çatışma: fetüs ile bağlanma baba adaylarınca çelişkili duygular ile tanımlanmıştır. Baba olma beklentisinin getirdiği mutluluk ile beraber korku, kaygı ve suçluluk duyguları da hissedilmektedir. Bu duygular her ne kadar fetüsle olan bağlarını sorgulama olarak görülse de hayatı değiştiren bu olayın tipik bir parçasıdır (Lagarto ve Duaso, 2021).

Baba-fetüs bağlanmasındaki temel koşullardan biri anne-baba adayı arasındaki iletişimdir (Küğcümen vd., 2021). Lagarto ve Duaso yaptıkları çalışmada (2021) partnerlerin ilişkisinin istikrarının baba-fetüs bağlanmasını en fazla etkileyen unsurlardan biri olarak bulmuşlardır. Ayrıca literatürde evlilik süresinin uzamasının baba-fetüs bağlanma düzeyini negatif yönde etkilediği de bulunmuştur (Dinç ve Balcı, 2021; Gümüşsoy vd., 2023). Uğurlu ve arkadaşlarının (2023) yaptıkların sonucunda da gördüğümüz gibi baba ve anne bağlanma düzeyleri birbirine paralel olarak artmaktadır. Ayrıca partner desteğinin eksikliğinin anne adayının bağlanma düzeyini olumsuz etkilediği de yapılan çalışmalarda görülmüştür (Ertman vd., 2021). Yani evlilik ilişkisinin kalitesi ile hem paternal bağlanma hem de maternal bağlanma düzeyi pozitif yönde ilişkilendirilebilmektedir (Brandon vd., 2009).

Partner ilişkisi ve evlilik süresi gibi faktörlerin yanında literatürde baba-fetüs bağlanmasını etkileyebilecek olan; baba adayının yaşı, gelir durumu, eğitim seviyesi, gebeliğin planlanma durumu gibi faktörler sıralanmıştır (Dinç ve Balcı, 2021; Gümüşsoy vd., 2023; Güneş ve Işık, 2023; Kartal ve Erişen, 2020; Küğcümen vd., 2021). Küğcümen ve arkadaşlarının (2021) yaptığı çalışmaya göre baba adayının yaşı arttıkça bağlanma düzeyi artmaktadır. Yine Kartal ve Erişen 2020 yılında yaptıkları çalışmada 40 yaş üzeri olan baba

adaylarının bağlanma düzeylerinin 40 yaş altındakilere kıyasla daha yüksek olduğunu bulmuşlardır (Kartal ve Erişen, 2020). Dinç ve Balcı'nın çalışmasında ise baba yaşı ile bağlanma düzeyi arasında ilişki bulunamamıştır (Dinç ve Balcı, 2021). Dinç ve Balcı'nın çalışmasına göre gelir düzeyi iyi olan baba adaylarının baba-fetüs bağlanma düzeyleri daha yüksektir (Dinç ve Balcı, 2021). Yine Kartal ve Erişen'in (2020) araştırmasında da gelir düzeyi arttıkça paternal bağlanmanın da arttığı bulunmuştur. Gümüşsoy ve arkadaşlarının 2023 yılında yaptıkları araştırmanın sonuçları da diğer çalışmaları desteklemiş, gelir seviyesi arttıkça bağlanma puanlarının arttığı tespit etmiştir. Gelir düzeyinin, baba adayının bakıma katılımını ve stres düzeyini etkilediği düşünülmektedir (Güneş ve Işık, 2023). Baba adayının eğitim seviyesi arttıkça, baba-fetüs bağlanma düzeyleri de artmaktadır (Gümüşsoy vd., 2023). Eğitim seviyesi daha yüksek olan baba adaylarının anne-fetüs sağlığına karşı daha duyarlı olacağı ve gebelik süresince verilen eğitimlere katılımlarının daha fazla olacağı tahmin edilmektedir. Gebelikte partneri ile birlikte eğitim alan baba adaylarının bağlanma düzeylerinin eğitim almayanlara oranla daha yüksek olduğu yapılan araştırmalarda görülmüştür (Gümüşsoy vd., 2023; Küğcümen vd., 2021). Ayrıca Setodeh ve arkadaşlarının (2017) yaptıkları çalışmaya göre doğum öncesi eğitimin babaların kaygı düzeylerini önemli ölçüde azalttığı tespit edilmiştir. Küçükkaya ve arkadaşlarının 2020 yılında yaptıkları çalışmaya göre planlı gebelik yaşayan ebeveyn adaylarının plansız gebelik yaşayanlara göre doğum öncesi bağlanma düzeyleri daha fazladır. Ayrıca planlı gebelik partnerler arasındaki çift uyum düzeyini de arttırmaktadır (Küçükkaya vd., 2020). "2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması" (TNSA) verilerine göre gebeliklerin planlı olma oranı %75'tir (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2018). Planlı gebelikler ile ebeveyn adaylarının gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlere hazırlanmaları sağlanmaktadır. Bu da bağlanma düzeylerini arttırıcı bir etmendir (Küçükkaya ve ark., 2020).

Bu çalışmada doğum öncesi baba bebek bağlanmasını etkileyen yukarıda bahsedilen faktörlere ek olarak; baba adaylarının kişilik özellikleri, kendi anne-babaları ile anımsadıkları ilişkileri, doğum korkuları ve algıladıkları stres düzeyleri araştırılacaktır.

1.2.2. Kişilik Özellikleri

Kişilik; bireylerin kendisi ve çevresi ile ilişkilerinin niteliğini belirleyen, kendilerine özgü, tutarlı ve sürekliliği olan özellikler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Akbalık, 2023; Ulusoy vd., 2018). Kişilik özellikleri bireylere has duyguları, düşünceleri.ve davranış kalıplarını içermektedir. Bireyler kişilik özelliklerine bağlı olarak yaşadıkları olaylara tepki

verir ve bu olaylarla başa çıkma yöntemlerini geliştirmektedirler (Akbalık, 2023; Baştarcan ve Oskay, 2022).

Kişiliğin oluşumunda ilk olarak kalıtım ikinci olarak da çevre ve toplumsal etkenler rol oynamaktadır. Bireyin ebeveynlerinin yetiştirme tarzları, karşılaştıkları olaylar, yaşadığı durumlar, hissettikleri ve verdiği reaksiyonlar kişiliğini etkilemektedir (Çiçek ve Aslan, 2020). Kişilik erken eğitim, fiziksel olgunlaşma, kişiler ve gruplarla özdeşleşme, kişinin yaşadığı kültür tarafından onaylanan değerler ve roller, kişiler arası ilişkiler ve deneyimler birçok faktör tarafından şekillendirilen kompleks bir bütünlüktür (APA, 2023). Kişilik özellikleri bireyleri tanımlar ve gelecekteki tutumlarının öngörülmesine yardımcı olmaktadır. Bireyler karşılaştıkları durumlara kişilik özelliklerine göre tepki vermektedirler (Dağlar ve Oskay., 2022).

Kişiliğin tanımlanmasına ve ölçülmesine yönelik farklı bakış açıları bulunmaktadır (Doğan, 2013). Ayırıcı özellik yaklaşımı, kişiliği açıklamada bireysel farklılıkları göz önüne alan ve gözlemlenebilen davranış biçimleriyle ön plana çıkan bir yaklaşımdır (Basım vd., 2009). Ayırıcı özellik yaklaşımı, kişilerin davranışlarının sebeplerinden çok onların kişiliği anlamaya ve davranışı öngörmeye odaklanmaktadır (Çiçek ve Aslan, 2020). Bu yaklaşıma bağlı olarak kişilik özelliklerinin yapısını genel anlamda ortaya koyan beş faktörlü bir yapı belirlenmiştir (Basım vd., 2009). Bu Beş Faktörlü Kişilik Kuramı (diğer adıyla Büyük Beş) "Paul Costa" ve "Robert McCrae" tarafından ortaya konmuştur. "Beş faktörlü model yaklaşımı", kişilik özelliklerinin ana boyutlarının tanımlanmasının bireylerin sözel özellik tanımlayıcılarına faktör analizi uygulama vasıtasıyla olanak verdiğini söylemektedir (Akbalık, 2023). Beş faktör kişilik modeli; "dışadönüklük", "duygusal denge (nevrotiklik)", "uyumluluk", "deneyime açıklık" ve "sorumluluk" alt boyutlarından oluşmaktadır (Doğan, 2013).

1.2.2.1. Dışadönüklük

Dışadönüklük, bireyin ilgi ve enerjisinin insanların ve nesnelerin dış dünyasına yönelmesi ile karakterizedir ve bir tutum ve davranış sürekliliği içermektedir (APA, 2023). Dışadönük bireyler, konuşkan, sosyal, iyimser, girişken, meraklı, deneyime ve değişikliğe açık kişiler olarak tanımlanmaktadır (Akşit, 2024; Ulusoy vd., 2018). Dışadönüklük düzeyleri düşük olan, diğer bir deyişle içedönük bireyler ise, çekingen, sessiz, soğuk, mesafeli, içine kapanık bireyler olarak tanımlanmaktadır (Doğan 2013; Güneş ve Aslan, 2020). Kişilerarası

çatışmalarda dışadönüklük düzeyi yüksek bireylerin baskın, yarışma ve rekabet ile pozitif yönlü bir ilişki içerisindeyken, kaçınma ile negatif yönlü bir ilişkide oldukları görülmektedir (Basım vd., 2009).

1.2.2.2. Nevrotiklik (Duygusal Dengesizlik)

Nevrotikliğin temel kavramları, kaygı, güvensizlik ve karamsarlıktır (Çiçek ve Aslan, 2020). Nevrotik duygusal dengesizlik olarak da tanımlanmaktadır ve bireyin başa çıkma yeteneğini ifade etmektedir (Doğan, 2013; Akşit, 2024). Nevrotiklik düzeyi yüksek olan bireyler, çevresel strese olumsuz tepki veren, kaygılı, güvensiz, sinirli, kendilerini kontrolde güçlük yaşayan bireylerken nevrotiklik düzeyi düşük olan bireyler rahat, kolayca öfkelenmeyen, kendilerine güvenleri yüksek ve olumlu duygular yaşamaya meyilli bireyler olduğu belirtilmektedir (Akbalık, 2023; Çiçek ve Aslan, 2020; Doğan, 2013). Çeşitli rahatsızlık verici duygular yaşamaya meyilli olan nevrotik bireylerin göstermiş oldukları duygusal tepkiler, kişilerarası ilişkilerini de bozabilmektedir (Akbalık, 2023). Nevrotiklik düzeyi yüksek bireyler çatışmaları çözme yaklaşımlarından uzlaşma ve iş birliğini daha az tercih ettikleri bunların yerine rekabet veya kaçınmayı tercih ettikleri belirtilmektedir. Ayrıca nevrotiklik depresyon gibi çeşitli ruh sağlığı problemleriyle de ilişkilidir (Basım vd., 2009).

1.2.2.3. Uyumluluk

Uyumluluk; nezaketlilik, hoşgörülülük, sosyallik gibi çeşitli özelliklerin birleşiminden oluşmaktadır (Akşit, 2024). Toplum yanlısı veya başkalarına yarar sağlayan davranışlardan sorumlu kişilik özelliğidir. Uyumluluk düzeyi yüksek bireylerde, diğer bireylerle olumlu ilişkiler sürdürme güdüsü ön plana çıkmaktadır. Özellikle otoritesi yüksek bireylerle aynı fikirde olma eğilimindedirler (Akbalık, 2023). Güvenilirlik, dürüstlük, alçakgönüllülük ve yumuşak başlılık ile karakterizedir (Basım vd., 2009). Bunlara karşın uyumluluk düzeyi düşük olan bireyler ise kindar, inatçı, geçimsiz, rekabetçi, duyarsız tavırlar ön plana çıkmaktadır (Akbalık, 2023; Doğan, 2013).

1.2.2.4. Deneyime Açıklık

Deneyime açık bireyler yaratıcığa, çeşitliliğe, yeni düşüncelere ve hayal gücüne ilgi duyar, yeni şeyler deneyimlemekten korkmazlar (Çiçek ve Aslan, 2020). Genellikle geleneksellikten uzak tutumlara sahip olmakla beraber zengin ve karmaşık duygusal yaşamları

olduğu ve davranışlarının esneklik gösterdiği görülmektedir (Akbalık, 2023). Meraklı, özgün, yaratıcı, anlayışlı gibi niteliklerle tanımlanmaktadır (Çiçek ve Aslan, 2020; Metsapelto ve Pulkkınen, 2003). Deneyine açıklık düzeyi düşük olan bireyler ise, tutucu, geleneksel, sabit fikirli, durağan, rutine bağlı kalan ve çekingen bireyler olarak tanımlanmaktadır (Doğan, 2013; Akşit, 2024). Deneyime açıklık düzeyi yüksek olan bireyler tartışmacı yapılarından dolayı çatışma yaşamaya eğilimli olurlar ve çatışmaları yüzleşerek çözümleme eğilimindedirler. Çatışmalarda genellikle uzlaşma ve iş birliği yaklaşımlarını benimsemezler (Basım vd., 2009).

1.2.2.5. Sorumluluk

Sorumluluk düzeyi bireyin kontrolünü ve öz disiplinini ifade etmektedir (Akbalık, 2023; Metsapelto ve Pulkkınen, 2003). Genellikle planlı, düzenli, azimli, temkinli, başarılı olmayan eğilimli bireylerdir (Basım vd., 2009; Doğan, 2013; Güneş ve Aslan, 2020). Ayrıca sorumluluk düzeyi yüksek olan bireyler, iyi yönde sağlık alışkanlıkları geliştirmeye de meyillilerdir (Akbalık, 2023). Buna karşın sorumluluk düzeyi düşük olan bireyler ise, dağınık, disiplinsiz, görev bilincinden uzak, dikkatsiz olarak tanımlanmaktadırlar (Akbalık, 2023; Doğan, 2013).

1.2.2.6. Kişilik Özellikleri ve Bağlanma

Kişilik özellikleri bireylerin tutumlarına, kişilerarası ilişkilerine ve bunların çevreyle olan ilişkisine yansımaktadır (Görgü, 2018). Bu etkenler doğrultusunda bağlanma kavramıyla da ilişkilendirilebilir.

Baba adaylarının gebelik sürecinde kendisiyle ve fetüsle olan ilişkisiyle ilgili duygu ve düşünceleri, baba-çocuk ilişkisinin erken başlangıcını temsil etmektedir. Bu psikolojik yeniden yapılanma baba adayının ebeveynliğe giriş sürecinde üstlendiği temel görevlerden biri olduğu söylenebilir ve bağlanma davranışının temelini oluşturmaktadır (Svendsrud vd., 2023). Kişilik özellikleri, gebelik sürecinde ebeveyn adaylarının yaşanan değişimlerle başa çıkma mekanizmalarını ve sürece uyumlarını etkileyen bir faktördür. Ayrıca, özellikle ilk gebeliklerde, ebeveynlerin kişilik özellikleri stresin kaynağı olabilmektedir (Dağlar ve Oskay., 2022; Gül ve Aktoprak, 2024). Kişilik özelliklerinden nevrotiklik düzeyinin yüksek olan ebeveyn adaylarında artmış stres ve azalmış uyum görülmektedir (Dağlar ve Oskay., 2022; Demirkol 2024). Nevrotiklik düzeyi yüksek ebeveyn adayları doğum öncesi sürecin beraberinde getirdiği stres ve belirsizliğine karşı duygularını kontrol edemeyebilirler ve kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülebilmektedir (Baştarcan ve Oskay, 2022). Yapılan

çalışmalarda nevrotik kişilik özelliğinin bağlanma ile negatif yönde ilişkisi olduğu görülmektedir (Noftle ve Shaver, 2006).

Doğum öncesi süreç ebeveyn adayları için zorlu bir süreçtir ve bu süreçte çevreden alınan sosyal destek hem ebeveynlerin iyi oluşlarında hem de çocuk gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Doğum öncesi süreçte sosyal desteğin varlığı ebeveyn-fetüs bağlanmasını etkileyen faktörlerdendir (Ertman vd., 2021). Anne-baba adaylarının algıladıkları sosyal destek düzeyleri ebeveyn kişilik özelliklerine göre farklılık gösterebilmektedir. Asselmann ve arkadaşlarının (2022) yaptıkları çalışmada baba adaylarının anne adaylarına kıyasla daha düşük seviyede sosyal destek algıladıkları görülmüştür. Geleneksel cinsiyet kalıplarıyla uyumlu olarak baba adaylarının anne adaylarına kıyasla daha az yardım istedikleri ve daha az savunmasız algılandıkları düşünülmekte bu da daha düşük düzeyde sosyal destek görmeleriyle sonuçlanmaktadır. Bu da baba adaylarının bağlanma düzeylerini olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca çalışmada, kişilik özelliklerinden dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk ve deneyime açıklık düzeyleri yüksek olan ebeveyn adaylarının doğum öncesi süreçte daha yüksek sosyal destek gördükleri tespit edilmiştir. Ebeveyn adaylarında bu kişilik özellik düzeylerinin yüksek olması ebeveynliğe geçişi kolaylaştıran etmenlerdendir (Asselmann vd., 2022).

Dışadönüklük düzeyi yüksek olan ebeveyn adayının arkadaş çevresinin daha geniş olması beklenebilir, uyumluluk düzeyi yüksek olduğu durumda çevresiyle ilişkisi daha samimi olabilir, sorumluluk düzeyi yüksek ebeveyn adayları süreç içerisinde gelişen yeni rutinleri daha iyi organize edebilir ve deneyime açıklık düzeyi yüksek olanlar ise zorlu koşullarda daha akılcı ve yaratıcı çözümler üretebilmektedirler. Bu kişilik özelliklerinin getirdiği kabiliyetler ile bireyler daha az destek ihtiyacı duyabilir veya çevrelerinden daha fazla destek görebilmektedirler. Bu bilgiler ışığında dışadönüklük, uyumluluk, sorumluluk, deneyime açıklık düzeyi yüksek olan ebeveyn adaylarında ebeveyn-fetüs bağlanma düzeylerinin de yüksek olacağı beklenmektedir (Asselmann vd., 2022).

Kişilik özellikleri ebeveyn adaylarının doğum korkusu düzeyleri ile de ilişkilidir. Literatürde baba adaylarında nevrotik kişilik özelliğinin doğum korkusuyla pozitif, sorumluluk kişilik özelliğinin ise negatif ilişki gösterdiği belirlenmiştir (Demirkol, 2024).

Yapılan çalışmalara göre anne kişilik özellikleri anne-çocuk bağlanmasını yorumlamakta çok önemli bir etkendir ve annenin tutumlarından, yetiştirme stillerine kadar birçok noktada belirleyicidir (Görgü, 2017). Literatürde doğum öncesi dönemde kişilik

özellikleri ve bağlanmayı ilişkilendiren bir çalışma olmamakla beraber, ilgili konuda yapılan benzer çalışmalar anne-çocuk bağlanmasını işlemektedir. Ancak Metsapelto ve Pulkkınen'in (2003) araştırma bulgularının da gösterdiği gibi kişilik özellikleri ve ebeveynlik kavramı üzerindeki etkisi anne ve babada benzer sonuçlar göstermektedir (Metsapelto ve Pulkkınen, 2003). Bu bulguya göre anne-çocuk bağlanması üzerine yapılan çalışmalar baba-çocuk bağlanması üzerine de yorumlanacağı gibi literatürde baba-çocuk bağlanması ve kişilik özellikleri üzerine yapılacak daha fazla çalışmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

1.2.3. Anne-Baba ile Anımsanan İlişki ve Bağlanma

Bireyin doğdu andan itibaren şekillenmeye başlayan anne-baba etkileşimi, yaşamının ileriki dönemlerindeki ilişkilerini etkileyebilmektedir. Çocukluk döneminde ebeveynlerle kurulan yakın ilişkiler, yetişkinlik döneminde kurulacak ilişkilerin temelini oluşturmaktadır (Dalton vd, 2006; Subaşı ve Kazan, 2020).

Bağlanma kuramına göre, çocukluktaki ebeveyn-çocuk ilişkilerine dair anılar ile yetişkinlikteki ilişki kalitesi arasındaki korelasyonlar, bireyin ilişkilere dair geliştirdiği "içsel çalışma modeli" aracılığıyla açıklanır. Erken dönem ebeveyn ilişkileriyle biçimlenen bu model, yetişkinlikte kurulan yakın ilişkilerin dinamiklerini belirleyici bir rol oynamaktadır (Dalton vd, 2006).

Ebeveynlerin çocuk yetiştirme yaklaşımları, bireylerin yetişkinlik dönemindeki içselleştirilmiş ve dışsallaştırılmış davranış sorunları üzerinde etkilidir. Ebeveynlere yabancılaşma, daha çok içselleştirilmiş bir odaktır ve bireyin ebeveynlerine karşı hislerine yöneliktir. Bireyin çocukluğu boyunca ebeveynlerinden uzaklaştığı, onlara yabancılaştığı durumları içermektedir. Ebeveyn kontrol şeklinde ifade edilen yaklaşım ise dışsallaştırılmış bir odaktır ve ebeveynlerin denetleyici davranışlarına ilişkin yetişkinin algılarını içermektedir (Okray, 2015).

Yapılan çalışmalara göre, ebeveynlerin, kendi anne-babalarıyla ilişkilerindeki içsel çatışma modellerini kendi çocuklarına aktardıkları düşünülmektedir (Görgü, 2017). Bireyin ebeveynlerinin davranışları nesilden nesile aktarılmaktadır ve bireyin ebeveynleriyle güvenli bağlanması, kendi ebeveynliğinde çocuğuyla kurduğu güvenli bağlanmanın temelini oluşturmaktadır (Köse ve Tezel Şahin, 2022; Peker, 2017) Anne-babalar, kendi çocukluk dönemlerinde deneyimledikleri ebeveynlik strateji ve uygulamalarını benzer şekilde kullanma

eğilimindedirler. Kendi ebeveynlerinden sevgi ve kabul içeren davranışlar gördüğünü anımsayan bireyler, kendi çocuklarına karşı daha duyarlı davranışlar sergilemektedirler (Chen ve Kaplan, 2001).

Greskovicova ve Mrazkova'nın araştırmasında katılımcıların çocukluk döneminde ebeveynlerinden algıladıkları duygusal sıcaklık düzeyi arttıkça, yetişkinlikte kendi ebeveynlik rollerini benimseme düzeylerinin de arttığı gözlemlenmiştir (Greskovicova ve Mrazkova, 2020).

Ebeveynler ile anımsanan ilişkinin aktarımı konusunda iki hipotez bulunmaktadır. Bunlar; model alma hipotezi ve telafi edici hipotezdir. Model alma hipotezi, bireylerin kendi ebeveynlerinde algıladıklarını aktarımını içermektedir. Anne-babasını ilgisiz olarak algılayan birey, kendi ebeveynliğine karşı daha az olumlu tutumlara sahipken; onları ilgili algılayan birey kendi ebeveynliğine de olumlu yaklaşmaktadır. Telafi edici hipoteze göre ise, kendi ebeveynlerini ilgisiz algılayan bireyler bu davranış örüntüsünü telafi edici biçimde kendi ebeveynliğine karşı olumlu yaklaşımlar sergilemektedir (Guzzo, 2011).

1.2.4. Babaların Doğum Korkusu ve Bağlanma

Doğum süreci baba adaylarının da dahil olduğu ebeveyn olmakla ilgili gelişimsel bir süreçtir. Ebeveyn adayları bu süreçte heyecan, kaygı ve korku gibi duygular yaşamaktadır (Şahin vd., 2023).

Doğum korkusu, doğum öncesi dönemde başlayan, doğum sırasında deneyimlenen olumsuz bir algı olarak tanımlanmaktadır (Ghaffari vd., 2021). Baba olmak, anne adayının gebelik sırasında yaşadığı belirgin fiziksel değişimlerden çok daha farklı bir süreçtir. Çünkü bu süreç farklı psikolojik ve manevi boyutlar içermektedir. Baba adaylarında görülen zihinsel değişimler gebeliğin erken döneminde başlamakta ve doğum eylemi yaklaştıkça şiddetlenmektedir. Doğum evresi baba adaylarının gebeliğin diğer dönemlerine kıyasla en savunmasız olduğu evredir ve baba adayları bu evre ile ilgili büyük bir korku deneyimleyebilmektedir. Doğum korkusu, sürecin potansiyel tehditlerine yönelik hoş olmayan bir duygudur (Rashidi vd., 2025). 2014 yılında Hildingsson ve arkadaşlarının (2014) yaptığı çalışmada baba adaylarının doğum korkusu prevelansı %13,6 görülürken, Rashidi ve arkadaşlarının 2025 yılında yaptıkları çalışmada ise %50 orta düzeyde, %33 şiddetli düzeyde

doğum korkusu tespit edilmiştir. Bu oranlar ilk bebeklerini bekleyen baba adaylarında daha yüksek görülmüştür (Hildingsson vd., 2014; Rashidi vd., 2025).

Doğum sürecinde anne adayları partnerlerinden güç ve destek beklemektedirler. Baba adaylarının bu destekleyici rolü, baba-bebek bağlanma sürecinin önemli bir parçasıdır (Hanson ve ark., 2009). Baba adaylarının doğum korkusu yaşaması, anne adayını duygusal ve fiziksel olarak desteklemelerini ve psikolojik olarak babalığa hazırlanma sürecini olumsuz etkilemektedir (Bergström vd., 2013; Şahin vd., 2023). Baba adayları, doğum sürecinde partnerlerini desteklemekte kilit bir rol oynar ve bu rollerinin baba olma sürecinin önemli bir parçası olduğuna inanmaktadırlar. Hildingsson ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında doğum korkusu yaşayan baba adayının, gebeliği olumlu bir yaşam deneyimi olarak görme olasılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür (Hanson vd., 2009). Yapılan çalışmalarda baba adaylarının eksiklik ve yetersizlik hissi yaşadığı görülmüş, bu durumun doğumu kontrol edilemez olarak algılamalarından ve kendilerini güçsüz hissetmelerinden kaynaklandığı düşünülmüştür (Hildingsson vd., 2014).

Baba adaylarındaki doğum korkusunun nedenleri arasında anne ve bebeğin zarar görmesi ihtimali, partnerini acı çekerken görecek olma düşüncesi, çaresizlik, bilinmezlik, sağlık profesyonellerinin yetkinliğinden emin olamama, doğum sonrası partneriyle ilişkilerinin bozulması ve cinsel ilişkinin kalitesi ile ilgili endişeler ve iyi bir baba olmama endişesi sayılabilmektedir. Ayrıca ailesine yeterince maddi destek sağlayamama korkusu da doğum korkusunu arttırabilmektedir (Dai vd., 2023). Yapılan çalışmalarda, doğum eylemi sırasında sağlık personellerinin hata yapmasından, yetersiz tıbbi müdahalelerden ve sağlık personellerinin olumsuz/saygısız tutumlarından korktukları saptanmıştır (Serçekuş vd., 2020). Doğum sürecine ilişkin deneyimler veya bilgiler de doğum korkusunu etkileyen faktörlerdendir (Hanson vd., 2009; Şahin vd., 2023).

Ebeveynler tarafından doğum eyleminin travmatik bir deneyim olarak yaşanması, doğum sonrası psikolojik sağlıklarını olumsuz etkileyebilmektedir. Zor veya stresli bir doğum yaşamak ebeveynlerin yenidoğan ile bağ kurma güçlükleri yaşamalarına neden olabilmektedir (Moran vd., 2021). Golmanaki ve arkadaşlarının (2020) yaptığı çalışmada doğum korkusunun fetüse bağlanma ile negatif yönde ilişki gösterdiği görülmüştür (Golmanaki vd., 2020). Ayrıca babaların doğum korkusu, çocuğun bağlanma stilini, duygusal ve bilişsel gelişimini, partner ilişkisinin kalitesini ve gebelik ve doğum deneyiminin genel olarak olumsuz yaşanmasını

etkileyebilmektedir. Bu durum da evlilik ilişkisinin zayıflamasına ve doğurganlıkta azalmaya yol açabilmektedir (Dai vd., 2023).

Yapılan çalışmalarda doğum korkusu deneyimleyen baba adaylarının korkularını partnerlerine açıklamakta zorlandıkları, şiddetli doğum korkusu deneyimleyenlerin %40'ının destek almak istediği ancak sadece %8,1'inin profesyonel bir yardım aldığı görülmüştür (Nordin-Remberger vd., 2024). Doğum süreci sıklıkla anne adayı üzerinden ele alınsa da baba adaylarının ihtiyaçları da önemli kabul edilmeli göz ardı edilmemelidir (Hanson vd., 2009). Baba adaylarının doğum sürecine aktif katılımlarının sağlanması ve eğitim programlarına dahil edilmeleri doğum sürecinde yaşadıkları stres, kaygı ve korkuyu azaltabilir (Rashidi vd., 2025).

1.2.5. Algılanan Stres ve Bağlanma

Stres; kişi ile çevre arasındaki, kişinin kaynaklarını zorlayan veya aşan, iyilik halini tehdit eden özel bir ilişki olarak tanımlanmaktadır (Philpott vd., 2017). Doğum öncesi dönemde potansiyel stresörler artmaktadır ve bu dönem ebeveyn adayları için artan stres düzeyine sahip bir zaman dilimi olmaktadır (Philpott vd., 2017). Ebeveynliğe geçiş süreci, ebeveynler için zorlayıcı olabilir ve bu dönemde ruh sağlığı sorunlarının ortaya çıkması her iki ebeveyn için de yaygındır (Challacombe vd., 2023).

Gebelik ve doğum süreci sonrasında erkeğin aile yapısındaki rolleri değişime uğramaktadır. Yaşanan maddi ve manevi kaygılar bu süreci zorlaştırabilmektedir (Mohammadpour vd., 2021). Yapılan araştırmalarda baba adaylarının stres düzeylerinin gebeliğin öğrenilmesinden doğum anına kadar arttığı, doğumdan sonraki dönemde ise azaldığı görülmüştür (Philpott vd., 2017). Baba olmak, istenilen ve planlanan bir durum olsa dahi karmaşık ve zorlayıcı olabilir ve ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir (Philpott vd., 2017). Doğum öncesi dönemde artan talepler, baba adaylarının stres, anksiyete ve depresyona karşı daha savunmasız hale getirebilmektedir (Rominov vd., 2016). Erkekler özellikle ilk babalık deneyimlerinde daha yüksek düzeyde kaygı yaşamaktadırlar. Gebelik süreci boyunca yüksek seviyelerde kaygı deneyimleyen baba adaları için gebelik, en stresli dönem olarak tanımlanmaktadır (Mohammadpour vd., 2021).

Baba adaylarının stres düzeylerini arttıran etmenler olarak, düşük düzeyde çift uyumu, partnerin stres seviyesi, maddi baskılar, babalık rolleri sayılabilmektedir (Philpott vd., 2019;

Shorey ve Chan, 2020). Ayrıca baba adayının kendisine rol oluşturabilecek bir babalık örneğiyle yeterince karşılaşmamış olması da stres düzeyini arttırabilmektedir (Diemer, 1997). Darwin ve arkadaşlarının (2017) çalışmasında baba adaylarının doğum öncesi dönemde psikolojik sıkıntılar yaşadığı ancak partnerlerinin ihtiyaçlarını kendi ihtiyaçlarının önüne koydukları görülmüştür (Darwin vd., 2017).

Baba adayının stres düzeyi, doğum sonrası bakıma katılma yeteneğini kısıtlayabilir, baba-bebek bağlanmasında bozulmaya yol açabilir bu da doğum sonrası çocuk gelişimini negatif etkileyebilmektedir (Challacombe vd., 2023; Gao vd., 2022; Philpott vd., 2017).

Algılanan sosyal desteğin, sağlık ve evlilik ilişkileri üzerindeki stres etkilerini hafiflettiği görülmektedir. Gebelikte duygusal destek alan baba adaylarının fiziksel ve mental sağlıklarının daha iyi olduğu ayrıca partnerleriyle daha sağlıklı ilişkiler yürüttüğü görülmüştür. Partnerlerin birbirlerine sağladıkları sosyal destek, fiziksel ve zihinsel iyi oluşlarının kaynağı olmakla beraber çocuğun sağlıklı gelişimi için de gereklidir (Döner vd., 2021).

Baba adaylarına yönelik doğum öncesi eğitimlere katılmak, sosyal destek ağlarını arttırarak ve başa çıkma becerileri kazandırarak stres düzeyinin azaltabilmektedir (Diemer, 1997). Doğum öncesi takip merkezlerinde anne ve bebek sağlığına odaklanıldığı kadar baba adaylarının ihtiyaçları da dikkate alınmalıdır (Mohammadpour vd., 2021).

1.2.6. Doğum Öncesi Baba Bebek Bağlanması ve Hemşirelik

Baba-bebek bağlanmasının başladığı ve geliştiği doğum öncesi dönemde, bu bağlanmayı yakından değerlendirecek hemşirelere önemli bir rol ve sorumluluk düşmektedir. Doğum öncesi dönem aile içi ilişkilerdeki meydana gelen değişikliklerin belirlenmesi, değerlendirilmesi ve uyum sağlanması açısından önemli bir zaman dilimidir (Kıraç vd., 2021). Bütüncül hemşirelik bakımı kapsamında, baba-bebek bağlanmasını sağlayabilmek için değerlendirme ve yaklaşımlar doğum öncesi dönemde başlamalıdır (Güneş ve Işık, 2023).

Gebelik sürecinde baba adayı, anne ve bebekte meydana gelen değişimler konusunda bilgilendirilmeli, baba-bebek bağlanmasını güçlendirebilecek bebekle konuşma, hayal kurma, anne adayı ile birlikte kontrollere katılma gibi davranışlar anlatılmalıdır. Hemşireler, baba adayını gebelik süresince duygularını ifade etmesi için cesaretlendirmeli ve bakıma dahil etmelidir. Hemşireler baba-bebek bağlanmasını içeren güncel literatürü takip etmeli, yetersiz

bağlanma riski olan baba adaylarını çeşitli ölçek ve envanterlerin yardımıyla saptayıp desteklemelidir (Kıraç vd., 2021; Koptur ve Emül, 2017). Baba adaylarının doğum öncesi süreçte olumlu deneyimler yaşamaları ve destek sistemleri oluşturmalarına katkı sağlamalı, beklenmedik ve zorlayıcı anlarında baba adaylarının yanlarında olup onlara destek olmalıdır (Güneş ve Işık, 2023).

Doğum öncesi dönemde baba adaylarının bebek ile bağlanma düzeyleri; stres seviyeleri, doğuma ilişkin korkuları, kişilik özellikleri ve kendi ebeveynleriyle olan ilişkileri dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Bu değerlendirmeler sonucunda baba adaylarına yönelik uygun hemşirelik yaklaşımları planlanmalı, kapsamlı eğitimler verilmeli, gereklilik halinde ilgili branş uzmanının (aile danışmanları, psikolog vb.) görüşüne başvurmaları hemşirelerce önerilmelidir (Güneş ve Işık, 2023). Baba-bebek bağlanmasını desteklemeye yönelik hemşirelik bakımı, babanın bebek bakımına aktif katılımını arttırmasının yanı sıra, bebek-anne ve babanın sağlığını olumlu yönde etkileyerek toplum sağlığının güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır (Kıraç vd., 2021).

2. GEREÇ ve YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tipi

Araştırma doğum öncesi baba adaylarının bağlanma düzeylerini ve bağlanma ile kişilik özellikleri, kendi ebeveynleriyle ilişkisi, doğum korkusu ve stresin ilişkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde yapıldı.

2.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma "Ankara Üniversitesi Cebeci Araştırma ve Uygulama Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı" gebe polikliniğinde yürütüldü. "Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı" binasında toplam altı adet gebe polikliniği bulunmaktadır. Polikliniklerde gebelik süresince rutin izlemler en az dört kez planlanmaktadır. Bahsedilen izlemler fizik muayeneler, laboratuvar tahlilleri, NST (Non-Stress Test) takipleri, ultrasonografi ve danışmanlık hizmetlerini içermektedir. İzlem sıklığı ve süresi mevcut gebeliğin durumuna göre ilgili doktor tarafından belirlenmektedir.

2.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Ocak-Aralık 2024 tarihleri arasında "Ankara Üniversitesi Cebeci Araştırma ve Uygulama Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı" gebe polikliniğine başvuran tüm baba adayı oluşturdu. Bu kişilerin tam sayısı bilinemediğinden evren sayısı belirlenemedi ve bu nedenle örneklem hesaplamasında evreni bilinmeyen örneklem formülü kullanıldı, bu formüle göre örneklem hesabı yapıldı. Bu formüle göre %5 anlamlılık düzeyinde, %5 örneklem hatası ile yapılan hesaplama sonucunda en az 385 baba adayıyla çalışmanın yapılması gerektiği hesaplandı. Hesaplanan en az sayıya ulaşıncaya kadar araştırmaya alınma kriterlerine uygun olan ve araştırmaya katılma konusunda gönüllü olan baba adayları dahil edildi.

Araştırmaya dahil edilme kriterleri;

- Baba adayı olmak,
- Partneriyle birlikte gebe polikliniğine başvurmak,
- 18 yaşından büyük olmak,

Araştırmadan hariç tutulma kriterleri;

- İletişim problemleri olmak (işitme, görme, konuşma, mental problem v.b.),
- Tanı almış bir psikiyatrik sorunu olmak.

Araştırmadan çıkarılma kriterleri;

- Veri toplama formunu eksik doldurmak.

Veri toplama süreci boyunca 518 baba adayına ulaşıldı, bunlardan 76 kişi çalışmayı katılmayı reddetti. Araştırmaya katılmayı kabul eden ve araştırma kriterlerine uyan toplam 442 baba adayı ile görüşüldü. Görüşülen 442 baba adayının 57'si veri toplama formlarını eksik doldurmaları sebebiyle araştırmadan çıkarıldı ve araştırma 385 baba adayı ile tamamlandı. Araştırmada elde edilen verilere göre, örneklem büyüklüğü 385 ve çoklu regresyon analizinden elde edilen $R^2 = 0.170$ değerine dayanarak geriye dönük (posthoc) güç analizi yapıldı. Bu analizde hesaplanan etki büyüklüğü $f^2 = 0.204$ olup, %5 anlamlılık düzeyinde çalışmanın istatistiksel gücü (1–β) %100 olarak bulundu.

2.4. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler

- Bağımlı değişkenler: Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları, Hızlı Büyük Beşli Kişilik Ölçeği puanları, Anne-Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği Puanları, Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları, Algılanan Stres Ölçeği puanları.
- Bağımsız değişkenler: Hızlı Büyük Beşli Kişilik Ölçeği puanları, Anne-Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği Puanları, Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları, Algılanan Stres Ölçeği puanları, Sosyodemografik özellikler (yaş, evlilik süresi, eğitim durumu, gelir durumu, vb).

2.5. Veri Toplama Araçları

2.5.1. Tanıtıcı Bilgiler Formu

Bu formda, baba adaylarının (yaş, eğitim durumu, çalışma durumu vb.) sosyo-demografik özelliklerine ilişkin 10 soru yer almaktadır (Ek-2).

2.5.2. Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği

John Condon (1993) tarafından 1993 yılında geliştirilen, Türkçe uyarlaması Benli ve Aksoy Derya (2019) tarafından yürütülen "Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği" (DÖBBÖ), likert tipi 16 maddeden oluşan bir ölçektir (Ek-3). Babanın annenin bedeninde büyüyen fetüse karşı duygu, tutum, davranış ve düşüncelerine odaklanan ölçeğin çoğu maddesi babaların son iki haftadaki deneyimlerine dayanmaktadır. Ölçek; "bağlanmanın niteliği" ve "bağlanmaya yönelik geçirilen zaman" olmak üzere iki faktörlüdür. Bu iki faktörde fetüsle meşgul olmanın yoğunluğunu ve babanın anne karnındaki bebeği düşünürken duygusal deneyimini ölçer. Ölçekte tersten kodlanan maddeler; 1, 3, 5, 6, 7, 8, 12, 13 ve 15. maddeleridir. Her maddede "1=fetüse karşı duyguların yokluğunu"; "5= fetüse karşı çok güçlü duyguları" temsil eder. Ölçekten 16 ile 80 değerleri arasında puanlanmakta, ölçeğin alt boyutlarından olan bağlanmanın niteliği 8-40 puan arasında, bağlanmaya harcanan zaman ise 6-30 arasında değer alabilmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça bağlanmanın arttığı gösterilmektedir. DÖBBÖ'nün toplamında Cronbach's α; 0.82'dir. bu çalışmada Cronbach's α 0,725 olarak hesaplandı.

2.5.3. Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi

Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi (HBBKT), kişilik özelliklerini değerlendirmek için Verlmuts ve Geris (2005) geliştirmiştir. Testte her biri altı madde ile ölçülen beş kişilik özelliği bulunmaktadır (Ek-4). Bunlar; "dışadönüklük", "yumuşakbaşlılık/geçimlilik", "öz-denetim / sorumluluk", "duygusal tutarlılık" ve "gelişime açıklıktır". Ölçek, yedili likert tiptedir. Ölçekte "tamamen doğru"dan (7), "tamamen yanlış"a (1) doğru sıralı değerlendirme yapılmaktadır. Testin on iki maddesi ters olarak kodlanmaktadır. Her bir alt ölçekten 6-42 arasında puan alınabilmektedir. Testin alt boyutlarının Cronbach alfa değerleri "uyumluluk" için 0,80, "dışadönüklük" için 0,81, "sorumluluk" için 0,86, "duygusal denge (nevrotiklik)" için 0,78 ve "deneyime açıklık" için 0,73 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe geçerlik güvenirlik çalışmasında ise Morsünbül (2014), ölçek alt boyutlarının Cronbach alfa değerlerini sırasıyla 0,73, 0,81, 0,81, 0,72 ve 0,71 olarak saptamıştır. Bu çalışmada Croncbach α değeri "uyumluluk" için 0,596, "dışadönüklük" için 0,542, "sorumluluk" için 0,562, "duygusal denge (nevrotiklik)" için 0,604 ve "deneyime açıklık" için 0,525 olarak bulundu.

2.5.4. Babaların Doğum Korkusu Ölçeği

Babaların doğum korkusunun belirlenebilmesi için Ghaffari ve ark. tarafından 2021 yılında geliştirilen ölçek ve Calpbinici ve ark tarafından 2023 yılında Türk kültürüne uyarlanmıştır (Ek-5). Ölçekte babaların doğum korkusunu etkileyen doğum süreci korkusu (12 madde) ve hastane korkusu (5 madde) olmak üzere iki alt boyut bulunmaktadır. Ölçek 5'li Likert tipi (1- kesinlikle katılmıyorum, 5-kesinlikle katılıyorum) bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek puan 17 -85 arasındadır. 17-35 puan düşük doğum korkusunu, 36-54 puan orta doğum korkusunu ve >55 puan yüksek doğum korkusunu ifade etmektedir. Daha yüksek puanlar, doğumla ilişkili korku düzeyinin daha yüksek olduğunu gösterir. Ghaffari ve ark., ölçeğin Cronbach alfa katsayısını 0,84 olarak, Calpbinici ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada 0,92 hesaplamıştır. Bu çalışmada Croncbach α değeri 0,769 olarak hesaplandı.

2.5.5. Anne Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği

Denollet ve arkadaşları (2006) tarafından geliştirilen, Okray ve Eren (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek; ebeveynlerle hatırlanan ilişkinin geriye dönük öz değerlendirmesidir (Ek-6). 5'li Likert tipte (0= Yanlış, 1= Genellikle Yanlış, 2=Ne Doğru, Ne Yanlış, 3= Genellikle Doğru, 4= Doğru) toplamda 20 sorudan oluşan ölçeğin 10 sorusu anne için, 10 sorusu baba için ayrılmıştır. Ölçek 'Yabancılaşma' ve 'Kontrol' olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Yabancılaşma alt ölçeği, gelişim sürecinde ebeveynlerden uzaklaşma ve yabancılaşma anılarını ölçerken, kontrol alt ölçeği kontrolcü ebeveynlerin anılarını ölçmektedir. Ölçekten alınabilecek puan, her ebeveyn için 0-40 arasındadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar ebeveynlerle hatırlanan ilişkilerin zayıf olduğunu göstermektedir. Okray ve Eren ölçeğin 'Baba-Yabancılaşma' Croncach's α 0,71, 'Baba-Kontrol' Croncach's α 0,83 olarak hesaplamıştır. Bu çalışmada Croncbach α değeri 0,631 olarak hesaplandı.

2.5.6. Algılanan Stres Ölçeği

Ölçek, Cohen, Kamarck ve Mermelstein (1983) tarafından kişinin yaşamındaki bazı durumların ne derece stresli algılandığını ölçmek için geliştirilmiştir (Ek-7). Ölçek 2013 yılında Eskin ve arkadaşlarınca Türkçe'ye uyarlanmıştır. "Yetersiz Öz Yeterlilik Algısı" ve "Stres/Rahatsızlık Algısı" şeklinde iki alt boyuttan oluşan ölçek toplam 14 maddeden oluşmaktadır. Her madde "Hiçbir zaman (0)" ile "Çok sık (4)" arasında değişen 5'li Likert tipi ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Ölçekten 0 ile 56 arasında puan alınabilmektedir.

Ölçeğin tersten puanlanan maddeleri 4-5-6-7-9-10 ve 13'tür. Bireyin stres algısının artması ölçekten alınan puanı arttırmaktadır. Esin ve arkadaşları ölçeğin Cronbach's α 0,84 olarak hesaplamışlardır. Bu çalışmada Croncbach α değeri 0,522 olarak hesaplandı.

2.6. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri Ocak – Aralık 2024 tarihleri arasında "Ankara Üniversitesi Cebeci Araştırma ve Uygulama Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı" gebe polikliniklerinde toplandı. Araştırmaya katılmayı kabul eden ve belirlenen dahil edilme kriterlerini karşılayan baba adayları çalışmaya dahil edildi. Katılımcılara araştırmanın amacı, kapsamı ve uygulanacak yöntemler ayrıntılı olarak açıklandı, yazılı bilgilendirilmiş onamları alındı. Veriler, kurumun uygun gördüğü bir odada (baba adaylarının mahremiyetin sağlanabileceği, sessiz bir alan) yüz yüze toplandı. Veri toplama süresi yaklaşık 25-30 dakika kadar sürdü.

2.7. Verilerin Değerlendirilmesi

Analizler IBM SPSS Statistics 26 paket programında yapıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken kategorik değişkenler için sıklıklar (sayı, yüzde), sayısal değişkenler için ise tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma) verildi. Sayısal değişkenlerin normallik varsayımları için çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiş ve katsayıların ±2 aralığında olması nedeniyle değişkenlerin normal dağıldığı görüldü. Bu nedenle çalışmada parametrik olan istatistiksel yöntemlerden yararlanıldı. İki bağımsız sayısal değişken arasındaki ilişkiler Pearson Korelasyon katsayısı ile yorumlandı. Korelasyon analizi değerlendirilmesinde, 0.01–0.19 arasındaki değerler çok düşük/zayıf ilişki, 0.20–0.40 arasındaki değerler düşük/zayıf ilişki, 0.41–0.60 arasındaki değerler orta düzeyde ilişki, 0.61–0.80 arasındaki değerler yüksek düzeyde ilişki ve 0.81–1.00 arasındaki değerler ise mükemmel ilişki olarak kabul edildi. İki bağımsız grup arasındaki farklılıklar Bağımsız Örneklem T Testi ile ikiden fazla bağımsız grup arasındaki farklılıklar ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile kontrol edildi. Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda farklılık çıktığı durumlarda farklılığın kaynaklandığı grup Tukey çoklu karşılaştırma testi ile tespit edildi. Analizlerde istatistiksel anlamlılık 0,05 düzeyinden yorumlandı. Ayrıca çalışmada kullanılan ölçekler ve alt boyutlar için güvenirlik incelenmiş ve güvenirlik seviyelerinin yüksek olduğu görüldü (α>0,500).

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği ve Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları ile farklılık ya da ilişki gösteren değişkenlerin bu değişkene etkisini incelemek amacıyla Çoklu Doğrusal Regresyon Modeli kuruldu. Modele alınan bağımsız kategorik değişkenler için kategori sayısının bir eksiği kadar kukla (dummy) değişken oluşturulmuş referans kategorileri tablolarda ilgili değişkenlerin yanına parantez içinde gösterildi.

2.8. Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmanın yapılabilmesi için "Ankara Üniversitesi Etik Kurulundan" etik kurul onayı, (Ek-8) "Ankara Üniversitesi Cebeci Araştırma ve Uygulama Hastanesi"'nden yazılı kurum izni alındı (Ek-9). Verilerin toplanması amacıyla kullanılacak ölçekler için yazarlardan e-mail yoluyla izin alındı. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan baba adaylarına, çalışma hakkında bilgi verildi ve yazılı aydınlatılmış onamları alındı (Ek-1). Onam formuna ayrıca "Araştırmaya katılmayı kabul etmemeniz ya da araştırmadan ayrılmanız durumunda eşinizin sağlık kuruluşlarından aldığı ve alacağı tedavi ve bakımına ilişkin herhangi bir olumsuz sonuçla karşılaşmayacaktır." ifadesi de eklendi.

3. BULGULAR

3.1. Tanıtıcı Bilgi Formuna İlişkin Dağılımlar

Çizelge 3.1. Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine ilişkin dağılımlar

	Kişi Sayısı (n=385)	**Yüzde**
Yaş		
20-25 yaş	22	5,7
26-30 yaş	111	28,9
31-35 yaş	161	41,8
36-40 yaş	74	19,2
40 yaş ve üzeri	17	4,4
Evlilik Süresi		
0-5 yıl	218	56,6
6-10 yıl	151	39,2
11-15 yıl	11	2,9
15 yıldan fazla	5	1,3
Eğitim Durumu		
Okuryazar değil	0	0,0
Okuryazar	2	0,5
İlkokul	20	5,2
Ortaokul	72	18,7
Lise	169	43,9
Lisans ve Üzeri	122	31,7
Partnerin Eğitim Durumu		
Okuryazar Değil	0	0,0
Okuryazar	3	0,8
İlkokul	20	5,2
Ortaokul	87	22,6
Lise	162	42,1
Lisans ve Üzeri	113	29,3
Düzenli Gelir Durumu		
Evet	357	92,7
Hayır	28	7,3
Gelir Düzeyi		
İyi	204	53,0
Orta	173	44,9
Kötü	8	2,1
Kaçıncı Çocuk		
1	243	63,1
2	129	33,5
3	12	3,1
4 ve üzeri	1	0,3

Çizelge 3.1. Devam

	Kişi Sayısı (n=385)	Yüzde
Partnerin Düşük/Kürtaj Öyküsü		
Hayır	344	89,4
Evet	41	10,6
Partnerin Düşük/Kürtaj Durumu (n=41)		
Düşük	33	80,5
Kürtaj	8	19,5
Partneri ile Birlikte Düzenli Kontrole Katılma Durumu		
Evet	244	63,4
Bazen	118	30,6
Hayır	23	6,0
Daha Önce Doğuma Hazırlık Eğitimi Alma		
Evet	263	68,3
Hayır	122	31,7

Katılımcıların tanıtıcı bilgilerine ilişkin dağılımı Çizelge 3.1'da sunuldu.

Katılımcıların %41,8'i 31-35 yaş grubundadır. %56,6'sının evlilik süresi 0-5 yıl aralığındadır. %43,9'unun eğitim durumu lisedir. %42,1'inin partnerinin eğitim durumu lisedir. %92,7'si düzenli gelire sahiptir. %53,'ünün gelir durumu iyidir. %63,1'inin birinci çocuğudur. %89,4'ünün partnerinin düşük/kürtaj öyküsü vardır. Düşük/kürtaj öyküsü olanların %80,5'inin düşük %19,5'inin kürtaj öyküsü vardır. %63,4'ü partneri ile birlikte düzenli kontrollere katılmaktadır. %68,3'ü daha önce doğuma hazırlık eğitimi almıştır.

3.2. Ölçekler ve Alt Boyut Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçekler ve alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Çizelge 3.2.'de sunuldu.

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 63,30±5,71 iken Bağlanmanın Niteliği puanlarının 33,98±3,02 ve Bağlanmaya Harcanan Zaman puanlarının ise 29,31±3,69'dur.

Katılımcıların Uyumluluk puanlarının ortalaması ve standart sapması 33,63±4,23, Dışadönüklük puanlarının 27,99±4,75, Sorumluluk puanlarının 30,19±4,61, Duygusal Denge puanlarının 30,64±5,51 ve Deneyime Açıklık puanlarının ise 27,82±4,72'dir.

Çizelge 3.2. Ölçekler ve alt boyut puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

	Ort	SS	Min	Maks
Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği	63,30	5,71	39	77
Uyumluluk	33,63	4,23	18	42
Dışadönüklük	27,99	4,75	14	40
Sorumluluk	30,19	4,61	15	42
Duygusal Denge (Nevrotiklik)	30,64	5,51	10	40
Deneyime Açıklık	27,82	4,72	11	42
Babaların Doğum Korkusu Ölçeği	46,10	8,96	21	79
Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği	18,94	6,21	0	36
Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği	18,30	5,48	0	34
Algılanan Stres Ölçeği	19,34	5,75	0	43

Min: En küçük, Maks: En büyük değer, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 46,10±8,96 iken "Doğum Süreci" puanlarının 34,09±6,87 ve Hastane Korkusu puanlarının ise 12,00±3,48'dir.

Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 18,94±6,21 iken Yabancılaşma (baba) puanlarının 11,68±3,74 ve Kontrol (baba) puanlarının ise 7,25±3,45'dir.

Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 18,30±5,48 iken Yabancılaşma (anne) puanlarının 8,63±3,24 ve Kontrol (anne) puanlarının ise 9,67±2,95'dir.

Algılanan Stres Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 19,34±5,75 iken Yetersiz Öz Yeterlik Algısı puanlarının 9,08±3,56 ve Stres/Rahatsızlık Algısı puanlarının ise 10,25±3,36'dır.

3.3. Katılımcıların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Ölçekler Puanlarının Farklılıklarının İncelenmesi

Katılımcıların tanıtıcı bilgilerine göre tanıtıcı özelliklerine göre ölçekler puanlarının farklılıklarının incelenmesi Çizelge 3.3.'de sunuldu.

Çizelge 3.3. Katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre ölçek puanlarının farklılıklarının incelenmesi

	Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği	**Uyumluluk**	**Dışadönüklük**	**Sorumluluk**	**Duygusal Denge**	**Deneyime Açıklık**	**Babaların Doğum Korkusu Ölçeği**	**Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği**	**Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği**	**Algılanan Stres Ölçeği**
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Yaş (Ort:32)										
20-30 yaş	64,14±5,63	35,45±3,73	28,82±4,76	29,30±4,98	29,80±5,40	29,41±5,59	44,66±10,34	20,11±6,53	17,74±5,37	19,61±6,72
31-35 yaş	62,66±5,66	33,17±4,06	26,74±4,04	31,05±4,59	31,03±5,01	26,81±4,77	46,94±8,11	17,73±5,72	18,59±5,20	19,35±5,41
36 yaş ve üzeri	63,19±5,80	31,79±4,21	28,98±5,39	29,99±3,81	31,19±6,37	27,26±4,20	46,69±8,01	19,35±6,26	18,62±6,10	18,92±4,77
F;p	2,505;0,083	24,545;**0,000***	10,034;**0,000***	5,477;**0,005***	2,428;0,090	12,612;**0,000***	2,650;0,072	5,748;**0,003***	1,077;0,342	0,383;0,682
Fark (Tukey)	-	1>2,3 2>3	2<1,3	2>1		1>2,3		1>2		
Evlilik Süresi										
0-5 yıl	64,17±5,65	33,72±4,14	28,12±4,80	29,78±4,60	30,68±5,71	28,06±4,60	45,33±9,25	18,93±6,55	17,94±5,46	19,62±6,01
6 yıl ve üzeri	62,16±5,60	33,51±4,35	27,81±4,69	30,74±4,58	30,59±5,25	27,51±4,86	47,10±8,49	18,95±5,76	18,77±5,50	18,97±5,39
t;p	3,462;**0,001***	0,495;0,621	0,624;0,533	-2,025;**0,044***	0,170;0,865	1,126;0,261	-1,923;0,055	-0,040;0,968	-1,459;0,145	1,098;0,273
Eğitim Durumu										
Ortaokul ve altı	62,47±5,24	33,40±4,48	27,85±4,95	30,24±3,97	30,70±5,95	26,90±5,14	48,51±9,64	17,49±6,49	18,76±5,90	19,64±5,14
Lise	63,29±5,83	32,70±4,19	27,85±4,72	29,39±4,59	30,75±5,64	27,46±4,21	46,45±7,98	19,57±6,53	18,40±5,45	19,34±5,08
Lisans ve Üzeri	63,94±5,85	35,09±3,69	28,28±4,66	31,27±4,91	30,44±5,00	29,02±4,84	43,75±9,19	19,17±5,35	17,81±5,20	19,11±6,98
F;p	1,779;0,170	12,101;**0,000***	0,336;0,715	6,045;**0,003***	0,118;0,889	6,360;**0,002***	8,027;**0,000***	3,576;**0,029***	0,837;0,434	0,226;0,798
Fark (Tukey)		3>1,2		3>2		3>1,2	3<1,2	2>1		
Partnerin Eğitim Durumu										
Ortaokul ve altı	62,27±5,43	32,56±4,38	27,15±5,04	29,79±4,36	30,96±5,62	26,54±4,60	47,90±8,69	18,26±6,62	18,78±6,12	19,42±4,93
Lise	63,82±5,69	33,67±4,31	28,22±4,39	29,92±4,57	30,60±5,48	27,81±4,79	45,03±8,77	19,32±6,43	17,92±5,39	19,32±5,82
Lisans ve Üzeri	63,54±5,92	34,62±3,73	28,46±4,89	30,98±4,86	30,38±5,48	29,08±4,42	45,87±9,28	19,04±5,43	18,38±4,96	19,28±6,40
F;p	2,577;0,077	6,785;**0,001***	2,468;0,086	2,373;0,095	0,317;0,728	8,420;**0,000***	3,455;**0,033***	0,972;0,379	0,825;0,439	0,016;0,984
Fark (Tukey)	-	3>1				3>1	1>2			
Düzenli Gelir Durumu										
Evet	63,41±5,63	33,67±4,17	28,11±4,75	30,21±0,61	30,66±5,52	27,78±4,64	46,01±8,74	18,94±6,31	18,26±5,48	19,32±5,71
Hayır	61,79±6,03	33,14±5,04	26,46±4,57	29,96±4,71	30,36±5,43	28,32±5,66	47,18±11,52	18,89±4,88	18,79±5,68	19,61±6,39
t;p	1,456;0,146	0,634;0,527	1,767;0,078	0,270;0,784	0,2831;0,777	-0,586;0,558	-0,663;0,507	0,040;0,968	-0,485;0,628	-0,257;0,797
Gelir Düzeyi										
İyi	63,05±5,47	33,75±4,14	28,51±4,27	30,30±4,20	31,55±5,02	27,76±4,84	45,10±7,74	19,40±6,32	18,11±5,17	18,75±5,29
Orta/Kötü	63,57±5,97	33,50±4,34	27,40±5,19	30,07±5,04	29,61±5,87	27,88±4,58	47,22±10,06	18,41±6,06	18,52±5,82	20,01±6,17
t;p	-0,884;0,377	0,584;0,559	2,306;**0,022***	0,492;0,623	3,499;**0,001***	-0,258;0,797	-2,334;**0,020***	1,560;0,120	-0,734;0,463	-2,156;**0,032***

Çizelge 3.3. Devam

	Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği	Uyumluluk	Dışadönüklük	Sorumluluk	Duygusal Denge	Deneyime Açıklık	Babaların Doğum Korkusu Ölçeği	Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği	Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği	Algılanan Stres Ölçeği
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Kaçıncı Çocuk										
1	63,63±5,79	34,08±4,09	28,28±4,86	29,66±4,64	30,44±5,47	28,43±4,67	42,22±8,67	19,09±6,26	18,20±5,23	19,16±6,08
2 ve üzeri	62,73±5,53	32,86±4,38	27,49±4,53	31,11±4,44	30,99±5,58	26,77±4,62	47,59±9,28	18,67±6,14	18,47±5,91	19,63±5,14
t;p	1,502;0,134	2,760;**0,006***	1,586;0,114	-2,992;**0,003***	-0,937;0,349	3,363;**0,001***	-2,521;**0,012***	0,648;0,517	-0,466;0,642	-0,772;0,441
Partnerin Düşük/Kürtaj Öyküsü										
Hayır	63,40±5,59	33,83±4,06	28,02±4,74	30,15±4,59	30,78±5,28	27,83±4,70	46,12±8,64	18,99±6,28	18,41±5,46	19,22±5,84
Evet	62,44±6,63	31,93±5,20	27,73±4,85	30,54±4,83	29,44±7,10	27,71±4,92	45,88±11,43	18,49±5,62	17,37±5,65	20,29±4,91
t;p	1,017;0,310	2,751;**0,006***	0,364;0,716	-0,501;0,616	1,481;0,140	0,159;0,874	0,165;0,869	0,490;0,624	1,156;0,248	-1,125;0,261
Partneri ile Birlikte Düzenli Kontrole Katılma Durumu										
Evet	64,04±5,44	33,86±4,25	27,97±4,77	30,18±4,58	30,50±5,64	28,12±4,85	45,30±8,63	18,82±6,24	18,14±5,46	19,33±5,91
Bazen/Hayır	62,01±5,94	33,23±4,19	28,01±4,73	30,22±4,68	30,89±5,28	27,29±4,44	47,48±9,37	19,13±6,19	18,58±5,53	19,35±5,48
t;p	3,415;**0,001***	1,427;0,155	-0,085±0,932	-0,081;0,936	-0,682;0,496	1,672;0,095	-2,321;**0,021***	-0,473;0,637	-0,762;0,447	-0,044;0,965
Daha Önce Doğuma Hazırlık Eğitimi Alma										
Evet	62,93±4,80	33,49±3,87	28,65±4,42	30,49±3,79	32,42±3,93	27,46±0,20	44,24±5,04	19,60±6,17	17,88±5,14	18,42±5,00
Hayır	64,09±7,25	33,93±4,93	26,56±5,12	29,56±5,99	26,81±6,42	28,60±5,61	50,09±13,28	17,52±6,09	19,21±6,09	21,31±6,71
t;p	1,615;0,108	-0,958;0,339	4,105;**0,000***	1,852;0,065	10,535;**0,000***	-2,222;**0,027***	-4,710;**0,000***	3,091;**0,002***	-2,233;**0,026***	-4,711;**0,000***

*p<0,05, t: bağımsız örneklem t testi, F: tek yönlü varyans analizi, Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Baba Bağlanma Ölçeği puanları evlilik süresi, eşi/partneri ile birlikte düzenli kontrole katılma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Buna göre evlilik süresi 0-5 yıl grubunda olan baba adaylarının Baba Bağlanma Ölçeği puanları (64,04±4,44) evlilik süresi 6 yıl ve üzeri olan baba adaylarından (62,01±5,94) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. Eşi/partneri ile birlikte düzenli kontrole katılan baba adaylarının Baba Bağlanma Ölçeği puanları (63,41±5,67) eşi/partneri ile birlikte düzenli kontrole bazen katılan ve katılmayan baba adaylarından (61,79±6,03) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,001).

HBBKÖ alt boyutlarından Uyumluluk puanları yaş, eğitim durumu, eş/partner eğitim durumu, kaçıncı çocuk, eşin/partnerin düşük/kürtaj öyküsü değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Buna göre 20-30 yaş grubundaki baba adaylarının Uyumluluk puanları (35,45±3,76) 31-35 (33,17±4,06) ve 36 yaş ve üzeri (31,79±4,21) yaş grubundaki baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. 31-35 yaş grubundaki baba adaylarının Uyumluluk puanları 36 yaş ve üzeri grubundaki baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,000). Eğitim durumu lisans ve üzeri olan baba adaylarının Uyumluluk puanları (35,09±3,69) eğitim durumu lise (32,70±4,19), ortaokul ve altı olan (33,40±4,48) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,000). Eş/partner eğitim durumu lisans ve üzeri olan baba adaylarının Uyumluluk puanları (34,62±3,73) eş/partner eğitim durumu ortaokul ve altı olan32,56±4,38 baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,001). İlk çocuğu olan baba adaylarının Uyumluluk puanları (34,08±4,09) iki ve üzeri çocuğu olan baba adaylarından (32,86±4,38) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,006). Eşinin/partnerin düşük/kürtaj öyküsü olmayan baba adaylarının Uyumluluk puanları (33,83±4,06) eşinin/partnerin düşük/kürtaj öyküsü olan baba adaylarından (31,93±5,20) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,006).

HBBKÖ alt boyutlarından Dışadönüklük puanları yaş, gelir düzeyi, daha önce doğuma hazırlık eğitimi alma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Buna göre 31-35 yaş grubundaki baba adaylarının Dışadönüklük puanları (26,74±4,04) 20-30 (28,82±4,76) ve 36 ve üzeri yaş grubundaki baba adaylarından (28,98±5,39) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha azdır (p=0,000). Gelir düzeyi iyi olan baba adaylarının Dışadönüklük puanları (28,51±4,27) gelir düzeyi orta/kötü olan baba adaylarından (27,40±5,19) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,022). Daha önce doğuma hazırlık eğitimi alan baba adaylarının Dışadönüklük puanları (28,65±4,42) daha

önce doğuma hazırlık eğitimi almayan baba adaylarından (26,56±5,12) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,000).

HBBKÖ alt boyutlarından Sorumluluk puanları yaş, evlilik süresi, eğitim durumu, kaçıncı çocuk değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Buna göre 31-35 yaş grubundaki baba adaylarının Sorumluluk puanları (31,05±4,59) 20-30 yaş grubundaki baba adaylarından (29,30±4,98) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,005). Evlilik süresi 6 yıl ve üzeri olan baba adaylarının Sorumluluk puanları (30,74±4,58) evlilik süresi 0-5 yıl olan baba adaylarından (29,78±4,60) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,044). Eğitim durumu lisans ve üzeri olan baba adaylarının Sorumluluk puanları (31,27±4,91) eğitim durumu lise olan baba adaylarından (29,39±4,59) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (0,003). İki ve üzeri çocuğu olan baba adaylarının Sorumluluk puanları (31,11±4,44) ilk çocuğu olan baba adaylarından (29,66±4,64) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,003).

HBBKÖ alt boyutlarından Duygusal Denge puanları gelir düzeyi, daha önce doğuma hazırlık eğitimi alma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Buna göre gelir durumu iyi olan baba adaylarının Duygusal Denge puanları (31,55±5,02) gelir durumu orta/kötü olan baba adaylarından (29,61±5,87) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,001). Daha önce doğuma hazırlık eğitimi alan baba adaylarının Duygusal Denge puanları (32,42±3,93) daha önce doğuma hazırlık eğitimi almayan baba adaylarından (26,81±6,42) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,000).

HBBKÖ alt boyutlarından Deneyime Açıklık puanları yaş, eğitim durumu, eş/partner eğitim durumu, kaçıncı çocuk, daha önce doğuma hazırlık eğitimi alma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Buna göre 20-30 yaş grubundaki baba adaylarının Deneyime Açıklık puanları (29,41±4,59) 31-35 (26,81±4,77) ve 36 ve üzeri yaş grubundaki (27,26±4,20) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,000). Eğitim durumu lisans ve üzeri olan baba adaylarının Deneyime Açıklık puanları (29,02±4,84) eğitim durumu lise (27,46±4,21), ortaokul ve altı olan (26,90±5,14) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,002). Eş/partner eğitim durumu lisans ve üzeri olan baba adaylarının Deneyime Açıklık puanları (29,08±4,42) eş/partner eğitim durumu ortaokul ve altı olan (26,54±4,60) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,000). İlk çocuğu olan baba adaylarının Deneyime

Açıklık puanları (28,43±4,67) iki ve üzeri çocuğu olan (26,77±4,62) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,001). Daha önce doğuma hazırlık eğitimi almayan baba adaylarının Deneyime Açıklık puanları (28,60±5,61) daha önce doğuma hazırlık eğitimi alan (27,46±4,20) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır (p=0,027).

Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları eğitim durumu, eş/partner eğitim durumu, gelir düzeyi, kaçıncı çocuk, eşi/partneri ile birlikte düzenli kontrole katılma, daha önce doğuma hazırlık eğitimi alma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Buna göre eğitim durumu lisans ve üzeri olan baba adaylarının Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları (43,75±9,19) eğitim durumu lise (46,45±7,98) ve ortaokul ve altı (48,51±9,64) olan baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha azdır. Eş/partner eğitim durumu ortaokul ve altı olan baba adaylarının Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları (47,90±8,69) eş/partner eğitim durumu lise olan (45,03±8,77) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. Gelir durumu orta/kötü olan baba adaylarının Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları (47,22±10,06) gelir durumu iyi olan (45,10±7,74) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. İki ve üzeri çocuğu olanların Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları (47,59±9,28) ilk çocuğu olanlardan (45,22±8,67) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. Eşi/parrtneri ile birlikte düzenli kontrole bazen katılan ve katılmayan baba adaylarının Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları (47,48±9,37) eşi/partneri ile birlikte düzenli katılan (45,30±8,63) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. Daha önce doğuma hazırlık eğitimi almayan baba adaylarının Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları (50,09±13,28) daha önce doğuma hazırlık eğitimi alan (44,24±5,04) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır.

Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları yaş, eğitim durumu, daha önce doğuma hazırlık eğitimi alma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05). Buna göre 20-30 yaş grubundaki baba adaylarının Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları (20,11±6,53) 31-35 yaş grubundaki baba adaylarından (17,73±5,72) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. Eğitim durumu lise olan baba adaylarının Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları (19,57±6,53) eğitim durumu ortaokul ve altı olan (17,49±6,49) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. Daha önce doğuma hazırlık eğitimi alan baba adaylarının Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları

(19,60±6,17) daha önce doğuma hazırlık eğitimi almayan (17,52±6,09) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır.

Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları daha önce doğuma hazırlık eğitimi alma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Buna göre daha önce doğuma hazırlık eğitimi almayan baba adaylarının Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları (19,21±6,09) daha önce doğuma hazırlık eğitimi alan (17,88±5,14) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır.

Algılanan Stres Ölçeği puanları gelir düzeyi, daha önce doğuma hazırlık eğitimi alma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Buna göre gelir durumu orta/kötü olan baba adaylarının Algılanan Stres Ölçeği puanları (20,01±6,17) gelir durumu iyi olan (18,75±5,29) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır. Daha önce doğuma hazırlık eğitimi almayan baba adaylarının Algılanan Stres Ölçeği puanları (21,31±6,71) daha önce doğuma hazırlık eğitimi alan (18,42±5,00) baba adaylarından istatistiksel olarak anlamlı derecede daha fazladır.

3.4. Ölçekler ve Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Ölçekler ve alt boyut puanları arasındaki ilişkilerin incelenmesi Çizelge 3.4.'de sunuldu.

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile Uyumluluk puanları arasında pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır ($r=0,275$; $p=0,000$). Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile Duygusal Denge puanları arasında negatif yönlü ilişki saptanmıştır ($r=-0,145$; $p=0,004$). Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile Deneyime Açıklık puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki görülmüştür ($r=0,248$; $p=0,000$). Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır ($r=0,172$; $p=0,001$). Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile Doğum Süreci ölçek puanları arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,177$; $p=0,000$).

Çizelge 3.4. Ölçekler ve alt boyut puanları arasındaki ilişkilerin incelenmesi

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1.Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği	r	1,000	,814**	,880**	**,157****	**,275****	-0,011	0,098	**-,145****	**,248****	**,172****	**,177****	0,093	-0,004	-0,034	0,029	-0,011	-0,065	0,051	-0,064	-0,035	-0,072
	p		0,000	0,000	**0,002**	**0,000**	0,827	0,054	**0,004**	**0,000**	**0,001**	**0,000**	0,067	0,935	0,512	0,573	0,836	0,207	0,316	0,213	0,496	0,157
2.Bağlanmanın Niteliği	r		1,000	,441**	**,113***	**,239****	-0,053	,101*	**-,190****	**,260****	**,170****	**,176****	0,089	-0,067	-0,075	-0,039	-0,053	-0,091	0,001	-0,003	0,026	-0,033
	p			0,000	**0,026**	**0,000**	0,298	0,048	**0,000**	**0,000**	**0,001**	**0,001**	0,080	0,191	0,144	0,442	0,297	0,073	0,977	0,946	0,614	0,515
3.Bağlanmaya Harcanan Zaman	r			1,000	**,150****	**,230****	0,026	0,070	-0,068	**,171****	**,127***	**,129***	0,071	0,048	0,009	0,077	0,027	-0,025	0,078	-0,096	-0,075	-0,084
	p				**0,003**	**0,000**	0,608	0,172	0,181	**0,001**	**0,013**	**0,011**	0,163	0,345	0,856	0,133	0,594	0,627	0,127	0,061	0,142	0,098
4.Kişilik Ölçeği	r				1,000	,590**	,547**	,513**	,466**	,490**	**-,157****	**-,102***	**-,204****	0,070	0,022	**,103***	-0,076	-0,079	-0,054	**-,333****	**-,274****	**-,281****
	p					0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,002**	**0,046**	**0,000**	0,171	0,674	**0,044**	0,136	0,120	0,287	**0,000**	**0,000**	**0,000**
5.Uyumluluk	r					1,000	,121*	,225**	-,100*	,422**	0,099	**,132****	-0,007	0,048	0,020	0,065	0,056	0,004	0,100	**-,145****	-0,017	**-,230****
	p						0,017	0,000	0,049	0,000	0,053	**0,009**	0,888	0,344	0,690	0,204	0,273	0,938	0,051	**0,004**	0,742	**0,000**
6.Dışadönüklük	r						1,000	-0,082	,353**	-0,016	**-,212****	**-,192****	**-,166****	0,028	0,013	0,036	**-,136****	**-,137****	**-,103***	**-,147****	**-,192****	-0,049
	p							0,109	0,000	0,754	**0,000**	**0,000**	**0,001**	0,589	0,802	0,484	**0,007**	**0,007**	**0,044**	**0,004**	**0,000**	0,341
7.Sorumluluk	r							1,000	0,030	,210**	0,026	0,044	-0,019	-0,017	-0,050	0,023	-0,041	-0,041	-0,031	**-,185****	**-,175****	**-,132****
	p								0,560	0,000	0,612	0,394	0,708	0,738	0,331	0,652	0,426	0,426	0,544	**0,000**	**0,001**	**0,009**
8.Duygusal Denge	r								1,000	-,244**	**-,322****	**-,268****	**-,300****	0,050	0,057	0,029	**-,180****	**-,108***	**-,216****	**-,288****	**-,313****	**-,162****
	p									0,000	**0,000**	**0,000**	**0,000**	0,326	0,266	0,574	**0,000**	**0,034**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,001**
9.Deneyime Açıklık	r									1,000	0,064	0,079	0,008	0,070	0,007	**,118***	**,138****	0,093	**,154****	-0,076	0,029	**-,160****
	p										0,211	0,121	0,874	0,170	0,886	**0,020**	**0,007**	0,070	**0,002**	0,137	0,577	**0,002**
10.Babaların Doğum Korkusu Ölçeği	r										1,000	,937**	,724**	0,046	0,021	0,060	**,191****	0,090	**,257****	**,203****	**,182****	**,155****
	p											0,000	0,000	0,367	0,676	0,242	**0,000**	0,078	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,002**
11.Doğum Süreci	r											1,000	,437**	0,052	0,016	0,077	**,197****	**,103***	**,253****	**,124***	**,117***	0,087
	p												0,000	0,305	0,755	0,131	**0,000**	**0,043**	**0,000**	**0,015**	**0,021**	0,088
12.Hastane Korkusu	r												1,000	0,015	0,023	0,002	**,103***	0,028	**,161****	**,278****	**,236****	**,226****
	p													0,769	0,646	0,974	**0,043**	0,587	**0,001**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
13.Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği	r													1,000	,875**	,852**	**,145****	**,101***	**,158****	-0,026	0,011	-0,056
	p														0,000	0,000	**0,004**	**0,047**	**0,002**	0,613	0,834	0,276

Çizelge 3.4. Devam

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
14.Yabancılaşma (Baba)	r														1,000	,492**	**,141****	**,118***	**,133****	-0,003	0,021	-0,026
	p															0,000	**0,006**	**0,021**	**0,009**	0,959	0,687	0,606
15.Kontrol (Baba)	r															1,000	,108*	0,054	**,140****	-0,044	-0,003	-0,072
	p																0,035	0,287	**0,006**	0,393	0,953	0,160
16.Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği	r																1,000	,897**	,874**	0,071	0,078	0,039
	p																	0,000	0,000	0,166	0,126	0,451
17.Yabancılaşma (Anne)	r																	1,000	,569**	0,070	0,040	0,079
	p																		0,000	0,168	0,438	0,123
18.Kontrol (Anne)	r																		1,000	0,054	**,102***	-0,015
	p																			0,289	**0,046**	0,771
19.Algılanan Stres Öl.	r																			1,000	,842**	,821**
	p																				0,000	0,000
20.Yetersiz Öz Yeterlik Algısı	r																				1,000	,383**
	p																					0,000
21.Stres/Rahatsızlık Algısı	r																					1,000

*p<0,05 **p<0,01 r: Spearman korelasyon katsayısı

Bağlanmanın Niteliği puanları ile kişilik özelliklerinden Uyumluluk puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır (r=0,239; p=0,000). Bağlanmanın Niteliği puanları ile Duygusal Denge puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=-0,190; p=0,000). Bağlanmanın Niteliği ile Deneyime Açıklık ölçek puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,260; p=0,000). Bağlanmanın Niteliği puanları ile arttıkça Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanlarının da düşük düzeyde artış gösterdiği ilişki bulunmaktadır (r=0,170; p=0,001). Bağlanmanın Niteliği puanıyla Doğum Süreci puanı ilişkisinde düşük düzeyde pozitif yönlü sapma bulunmaktadır (r=0,176; p=0,001).

Bağlanmaya Harcanan Zaman puanları ile Uyumluluk puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,230; p=0,000). Bağlanmaya Harcanan Zaman puanları ile Deneyime Açıklık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,171; p=0,001). Bağlanmaya Harcanan Zaman puanları ile Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır (r=0,127; p=0,013). Bağlanmaya Harcanan Zaman puanları ile Doğum Süreci puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,129; p=0,011).

Uyumluluk puanları ile Doğum Süreci puanları anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır (r=0,132; p=0,009). Uyumluluk ölçeğinden alınan puanlar ile Algılanan Stres Ölçeği puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı düşük düzeyde negatif korelasyonda ilişki bulunmaktadır (r=-0,145; p=0,004). Uyumluluk puanları ile Stres/Rahatsızlık Algısı puanları düşük düzeyde azalma eğiliminde ilişki göstermektedir (r=-0,230; p=0,000).

Dışadönüklük puanları ile Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=-0,212; p=0,000). Dışadönüklük puanları ile Doğum Süreci puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=-0,192; p=0,000). Dışadönüklük puanları ile Hastane Korkusu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=-0,166; p=0,001). Dışadönüklük puanları ile Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği sonuçları arasında düşük seviyede negatif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=-0,136; p=0,007). Dışadönüklük alt boyut puanı ve Yabancılaşma (Anne) alt boyut puanı arasında düşük düzeyde negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir (r=-0,137; p=0,007). Dışadönüklük puanları ile Kontrol (Anne) puanları ilişkisi düşük düzeyde negatif yönde

görülmüştür (r=-0,103; p=0,044). Dışadönüklük puanları ile Algılanan Stres Ölçeği puanları düşük düzeyde negatif yönlü ilişki göstermiştir (r=-0,147; p=0,004). Dışadönüklük puanları ile Yetersiz Öz Yeterlik Algısı puanları ise düşük düzeyde negatif yöndedir (r=-0,192; p=0,000).

Sorumluluk puanları ile Algılanan Stres Ölçeği puanları arasındaki ilişki düşük düzeyde negatif yönlü bulunmuştur (r=-0,185; p=0,000). Sorumluluk puanları ile Yetersiz Öz Yeterlik Algısı puanları arasında anlamlı düşük düzeyde negatif yönde ilişki vermektedir (r=-0,175; p=0,001). Sorumluluk puanları ile Stres/Rahatsızlık Algısı puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı düşük düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=-0,132; p=0,009).

Duygusal Denge puanları ile Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları orta düzeyde negatif yönlü ilişki göstermiştir (r=-0,322; p=0,000). Duygusal Denge alt boyut puanları ile Doğum Süreci alt boyut puanları istatistiksel açıdan anlamlı olacak şekilde düşük düzeyde negatif yönlü ilişki saptanmıştır (r=-0,268; p=0,000). Kişilik Ölçeği alt boyutlarından Duygusal Denge puanı ile Doğum Korkusu alt boyutlarından Hastane Korkusu puanı arasında anlamlılığı orta düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=-0,300; p=0,000). Duygusal Denge puanları ve Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanlarının ilişkisi negatif yönlüdür (r=-0,180; p=0,000). Duygusal Denge alt boyutundan alınan puan ile Yabancılaşma (Anne) alt boyutundan alınan puanın bağlantısı negatif yönlü görülmüştür (r=-0,108; p=0,034). Duygusal Denge puanları ile Kontrol (Anne) puanları negatif yönlü ilişkidedir (r=-0,216; p=0,000). Duygusal Denge alt boyut puanları ile Algılanan Stres Ölçeği puanları negatif yönde bir bağlantı göstermektedir (r=-0,288; p=0,000). Duygusal Denge puanları ile Yetersiz Öz Yeterlik Algısı alt boyut sonuçları arasında negatif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=-0,313; p=0,000). Duygusal Denge alt boyutundan alınan puanlarla Stres/Rahatsızlık Algısı alt boyutundan alınan puanlar negatif yönlü ilişki göstermektedir (r=-0,162; p=0,001).

Deneyime Açıklık kişilik özelliği puanı ile Kontrol (Baba) puanı arasında pozitif korelasyon bulunmaktadır (r=0,118; p=0,020). Deneyime Açıklık puanları ile Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları düşük düzeyde pozitif ilişki göstermektedir (r=0,138; p=0,007). Deneyime Açıklık alt boyut puanları ile Kontrol (Anne) puanları istatistiksel düzeyde anlamlı pozitif yönlü ilişki saptanmıştır (r=0,154; p=0,002). Deneyime Açıklık puanı ve Stres/Rahatsızlık Algısı puanının ilişkisi negatif yönde bulunmuştur (r=-0,160; p=0,002).

Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları ile Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,191; p=0,000). Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları Kontrol (Anne) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,257; p=0,000). Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları ile Algılanan Stres Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,203; p=0,000). Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları ile Yetersiz Öz Yeterlik Algısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı orta düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,182; p=0,000). Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları ile Stres/Rahatsızlık Algısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,155; p=0,002).

Doğum Süreci alt boyutundan alınan puanlar ile Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır (r=0,197; p=0,000). Alt boyutlardan Doğum Süreci ve Yabancılaşma (Anne) puanları arasında pozitif korelasyonda ilişki bulunmaktadır (r=0,103; p=0,043). Doğum Süreci puanları ile Kontrol (Anne) puanlarının ilişkisi düşük düzeyde pozitif yönlü bulunmaktadır (r=0,253; p=0,000). Doğum Süreci ile Algılanan Stres Ölçeği puanları kapsamında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmuştur (r=0,124; p=0,015). Doğum Süreci ile Yetersiz Öz Yeterlik Algısı alt boyutlarından alınan puanlar orta düzeyde pozitif yönlü ilişki göstermiştir (r=0,117; p=0,021).

Hastane Korkusu ile Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanlarının ilişkisi anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü tespit edilmiştir (r=0,103; p=0,043). Hastane Korkusu alt boyut puanı ile Kontrol (Anne) alt boyut puanı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki göstermektedir (r=0,161; p=0,001). Hastane Korkusu puanları ile Algılanan Stres Ölçeği puanları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,278; p=0,000). Hastane Korkusu puanları ile Yetersiz Öz Yeterlik Algısı puanları orta düzeyde pozitif yönlü ilişkidedir (r=0,236; p=0,000). Hastane Korkusu puanları ile Stres/Rahatsızlık Algısı puanları istatistiksel açıdan anlamlı orta düzeyde pozitif yönlü ilişki göstermektedir (r=0,226; p=0,000).

Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları ile Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,145; p=0,004). Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları ile Yabancılaşma (Anne) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,101; p=0,047). Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları ile Kontrol (Anne) puanları

arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,158; p=0,002).

Yabancılaşma (Baba) alt boyut puanı ve Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanları istatistik bakımından anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki tespit edilmiştir (r=0,141; p=0,006). Yabancılaşma (Baba) puanları ile Yabancılaşma (Anne) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,118; p=0,021). Yabancılaşma (Baba) ile Kontrol (Anne) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,133; p=0,009).

Kontrol (Baba) ile Kontrol (Anne) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,140; p=0,006). Kontrol (Anne) ile Yetersiz Öz Yeterlik Algısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır (r=0,102; p=0,046).

3.5. Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği Puanlarını Etkileyen Değişkenlerin Belirlenmesi

Doğum öncesi baba bağlanma ölçeği puanlarını etkileyen değişkenlere yönelik çoklu regresyon analizi Çizelge 3.5.'da sunuldu.

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları üzerinde evlilik süresi, eşi/partneri ile birlikte düzenli kontrole katılma, HBBKÖ alt boyutlarından Uyumluluk ve Deneyime Açıklık puanı ve BDKÖ puanı değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı etkisi bulunmaktadır ($p<0,05$). Evlilik süresi 6 yıl ve üzeri olan baba adaylarının DÖBBÖ puanları evlilik süresi 0-5 yıl olanlardan 1,840 kat daha azdır ($\beta=-1,840$, $p=0,001$). Eşi/partneri ile birlikte düzenli kontrole katılan baba adaylarının DÖBBÖ puanları düzenli kontrole katılmayan veya bazen katılan kişilerden 1,716 kat daha fazladır ($\beta=1,716$, $p=0,003$). HBBKÖ alt boyutlarından Uyumluluk puanı bir birim arttığında DÖBBÖ puanları 0,251 artmaktadır ($\beta=0,251$, $p=0,000$). HBBKÖ alt boyutlarından Deneyime Açıklık puanı bir birim arttığında DÖBBÖ puanları 0,115 artmaktadır ($\beta=0,155$, $p=0,017$). BDKÖ puanı bir birim arttığında DÖBBÖ puanı 0,106 artmaktadır ($\beta=0,106$, $p=0,001$).

Çizelge 3.5. Doğum öncesi baba bağlanma ölçeği puanlarını etkileyen değişkenlere yönelik çoklu regresyon analizi

	β	St. Hata	St. β	t	p	VIF
Evlilik Süresi (0-5 Yıl)						
6 Yıl ve Üzeri	-1,840	0,546	-0,160	-3,368	**0,001***	1,027
Eşi/Partneri ile Birlikte Düzenli Kontrole Katılma (Bazen/Hayır)						
Evet	1,716	0,566	0,145	3,032	**0,003***	1,042
Uyumluluk	0,251	0,070	0,186	3,588	**0,000***	1,229
Duygusal Denge	-0,039	0,053	-0,038	-0,740	0,460	1,187
Deneyime Açıklık	0,155	0,064	0,128	2,403	**0,017***	1,290
Babaların Doğum Korkusu Ölçeği	0,106	0,032	0,166	3,292	**0,001***	1,154
Model İstatistikleri	Bağımlı Değişken: Baba Bağlanma Ölçeği F=12,882 p=0,000* R^2=0,170 Düzeltilmiş R^2=0,157 Durbin Watson=2,024					

B; regresyon katsayısı, *p;0,05, t: bağımsız örneklem t testi, SS: Standart Sapma, VIF: Varyans şişirme faktörü

3.6. Babaların Doğum Korkusu Ölçeği Puanlarını Etkileyen Değişkenlerin Belirlenmesi

Babaların doğum korkusu ölçeği puanlarını etkileyen değişkenlere yönelik çoklu regresyon analizi Çizelge 3.6.'da sunuldu.

Eğitim durumu, daha önce doğuma hazırlık eğitimi alma durumu, Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği ve Algılanan Stres Ölçeği değişkenlerinin Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisi bulunmaktadır ($p<0,05$). Buna göre eğitim durumu lisans ve üzeri olan baba adaylarının Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları eğitim durumu ortaokul ve altı olan baba adaylarından 4,865 daha azdır (β=-4,865, p=0,001). Daha önce doğuma hazırlık eğitimi alan baba adaylarının Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları daha önce doğuma hazırlık eğitimi almayan baba adaylarından 5,116 daha azdır (β=-5,116, p=0,000). Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanlarındaki 1 birimlik artış Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanlarında 0,210 artışa neden olmaktadır (β=0,210, p=0,006). Algılanan Stres Ölçeği puanlarındaki 1 birimlik artış Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanlarında 0,182 artışa neden olmaktadır (β=0,182, p=0,015).

Çizelge 3.6. Babaların doğum korkusu ölçeği puanlarını etkileyen değişkenlere yönelik çoklu regresyon analizi

	β	St. Hata	St. β	t	p	VIF
Eğitim Durumu (Ortaokul ve Altı)						
Lise	-1,894	1,168	-0,105	-1,621	0,106	1,964
Lisans ve Üzeri	-4,865	1,462	-0,253	-3,328	**0,001***	2,702
Eş/Partner Eğitim Durumu (Ortaokul ve Altı)						
Lise	-1,150	1,160	-0,063	-0,991	0,322	1,915
Lisans ve Üzeri	0,796	1,396	0,040	0,570	0,569	2,362
Gelir (Orta/Kötü)						
İyi	-0,787	0,862	-0,044	-0,913	0,362	1,081
Kaçıncı Çocuk (2 ve Üzeri)						
1	-1,219	0,876	-0,066	-1,391	0,165	1,045
Eş/Partner ile Birlikte Düzenli Kontrole Katılma (Bazen/Hayır)						
Evet	-1,598	0,878	-0,086	-1,821	0,069	1,045
Daha Önce Doğuma Hazırlık Eğitimi Alma (Hayır)						
Evet	-5,116	0,950	-0,266	-5,387	**0,000***	1,140
Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği	0,210	0,077	0,128	2,740	**0,006***	1,026
Algılanan Stres Ölçeği	0,182	0,074	0,117	2,451	**0,015***	1,067
Model İstatistikleri	Bağımlı Değişken: Babaların Doğum Korkusu Ölçeği F=9,365 p=0,000* R2=0,200 Düzeltilmiş R2=0,179 Durbin Watson=1,876					

B; regresyon katsayısı, *p;0,05, t: bağımsız örneklem t testi, SS: Standart Sapma, VIF: Varyans şişirme faktörü

4. TARTIŞMA

Doğum öncesi dönemde bağlanma, ebeveynlerin doğmamış bebeklerine yönelik geliştirdiği zihinsel temsilleri simgeler (Rolle vd., 2020). Bu bağlanmanın genellikle anne-bebek aşamasına odaklanılsa da baba-bebek bağlanması da en az anne-bebek bağlanması kadar önemlidir (Kıraç vd., 2021). Geleneksel anlayışta babanın aile içerisindeki rolü ailenin geçimini sağlamak ile sınırlandırılmaktadır. Oysaki baba-bebek bağlanması bebeğin gelişimi ve ileride sürdüreceği bağlanma davranışlarını etkileme konusunda önemli bir yere sahiptir (Trombetta vd., 2021). Baba bebek bağlanmasının doğum öncesi dönemde başlaması, bağlanma davranışının sürdürülmesi ve ebeveyn kimliğinin içselleştirilmesi açısından önemlidir. Doğum öncesi dönemde kurulan bağlanma ilişkisi, doğum sonrasındaki ebeveyn davranışlarını etkileyebilmektedir. Babaların bebek bakımına katılım düzeylerini arttırabilir, daha ilgili sorumlu bir baba olmalarına katkıda bulunabilir. Ayrıca partnerler desteklerini arttırarak, partnerleriyle sağlıklı ve etkili bir iletişimlerinin olmasını da sağlayabilir (Uğurlu vd., 2023). Baba bebek bağlanmasının olası etkileri düşünüldüğünde bu ilişkiyi etkileyebilecek faktörlerin ve bağlanmayı etkileyebilecek etmenlerin bilinip dikkate alınması gereklidir.

Bu araştırma doğum öncesi baba bağlanması ile baba adaylarının kişilik özellikleri, kendi ebeveynleriyle ilişkisi, doğum korkusu ve stres arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yürütüldü. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, literatür bilgileri ışığında tartışıldı.

Bu çalışmada Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 63,30±5,71 iken Bağlanmanın Niteliği puanlarının 33,98±3,02 ve Bağlanmaya Harcanan Zaman puanlarının ise 29,31±3,69'dur. Kılavuz ve arkadaşlarının (2022) çalışmasında da çalışmamıza benzer olup DÖBBÖ puanları 58,70±8,97 bulunurken Bağlanmanın Niteliği puanları 31,62±5,51, Bağlanmaya Harcanan zaman puanları 27,08±4,76 bulundu. Canbay ve Çitil'in (2024) çalışmasında ise DÖBBÖ puanları 42,19±13,70 bulunmuştur. Canbay ve Çitil'in çalışmasında çalışmamızdan farklı olarak eşlerinin gebeliği 28-38 hafta arasında olan baba adayları çalışmaya dahil edilmiştir. Bu kısıtlama ölçek puanlarında çalışmamızdan farklı veriler çıkmasına yol açmış olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızda evlilik süresi uzadıkça DÖBBÖ puanlarının azaldığı bulundu (p=0,001). Çalışmamıza göre evlilik süresi 6 yıl ve üzeri olan baba adaylarının DÖBBÖ puanları evlilik

süresi 1-5 yıl olanlardan 1,840 kat daha azdır. Dinç ve Balcı (2021) da yaptıkları çalışmada evlilik yılı ve DÖBBÖ puanı arasında negatif yönde bir ilişki bulmuşlardır. Aynı şekilde Gümüşsoy ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Kublay ve Oktan'ın (2015) evlilik uyumu üzerine yaptıkları çalışmada evlilik süresi uzadıkça evlilik uyumunun azaldığı belirlenmiştir (Kublay ve Oktan, 2015). Partner ilişkisinin baba-bebek bağlanmasının koşullarından biri olduğu bilindiğinden, artan evlilik süresi ile birlikte baba bebek bağlanmasının azalması ilişkilendirilebilir (Lagarto ve Duasdo, 2021).

Çalışmamızda partnerleriyle düzenli kontrollere katılan baba adaylarının DÖBBÖ puanlarının bazen katılan veya katılmayan baba adaylarına göre daha yüksek olduğu tespit edildi (p=0,001). Düzenli kontrole katılan baba adaylarının ölçek puanları katılmayanlardan veya bazen katılanlardan 1,716 kat daha fazla bulundu. Bu sonuca göre düzenli kontrollere katılmanın, baba adayının fetüse karşı hissettiği merak ve ilgisini yansıttığı ayrıca partneriyle olan iletişiminin olumlu olabileceği şeklinde yorumlanabileceği düşünülmektedir. Baba adayları gebelik sürecinde anne adaylarının farklı olarak fiziksel değişimler yaşamazlar, süreç onlar içim daha soyut ilerlemektedir (Cataudella vd., 2016). Bu nedenle partnerleriyle düzenli kontrollere katılan baba adayları, kontrollerdeki ultrasonografi gibi görüntüleme yöntemlerine şahit olarak süreci daha somut bir şekilde deneyimleyebilirler. Ayrıca kontrollere katılım ile baba adayları sürece dahil olarak ebeveynlik kimliği edinmesi kolaylaşabilir (Ertuğrul ve Kök, 2022). Bunun da baba bağlanmasının gelişimine katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Çalışmamızda kişilik özelliklerinden Uyumluluk ve Deneyime Açıklık puanları yüksek baba adaylarının DÖBBÖ puanlarının yüksek olduğu görülürken (p=0,000), Duygusal Denge puanlarının arttıkça DÖBBÖ puanlarının azaldığı görüldü (p=0,004). Literatürde Kişilik Özellikleri ve Bağlanmayı ilişkilendiren bir çalışma olmasa da Uyumluluk puanları yüksek kişiler duyarlı, hoşgörülü, olumlu ilişkiler sürdüren özellikleri ile ön plana çıktıklarından doğum öncesi dönemde partner ilişkilerinin daha olumlu, süreçle ilgili pozitif düşüncelerinin daha yoğun olacağı öngörülebilmektedir (Akbalık, 2023). Bu özellikler baba-bebek bağlanmasının gelişimi ihtimalini arttırmaktadır. Deneyime Açıklık puanları yüksek baba adaylarının meraklılık, anlayışlılık ve hayal gücü geniş bireyler olması baba-bebek bağlanmasına katkıda bulunabilecek kişilik özellikleridir (Doğan, 2013). Duygusal denge, annenin kaygı, stres ve depresyon gibi olumsuz duygularla baş edebilme kapasitesidir. Nevrotiklik kişilik özelliğine sahip bireyler kaygılı ve endişeli olarak tanımlanmaktadır. (Baştarcan ve Oskay, 2021). Topaç Tunçel ve Kahyaoğlu Süt'ün gebe kadınlar üzerinde yürüttükleri araştırmada, stres ve anksiyete düzeyleri yükseldikçe anne ile bebek arasındaki

bağlanmanın da güçlendiği saptanmıştır. Doğum öncesi dönemde ebeveynlik sorumlulukları ve bebeğin sağlığına dair duyulan kaygılar, kaybetme korkusunu tetikleyerek bağlanma davranışlarının gelişmesine zemin hazırlayabilir.

Çalışmamızda Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 46,10±8,96 iken Doğum Süreci puanlarının 34,09±6,87 ve Hastane Korkusu puanlarının ise 12,00±3,48 bulundu. Demirkol'un (2024) çalışmasında ise Doğum Korkusu Ölçeği 51,792±12,100, Doğum Süreci 36,603±9,833, Hastane Korkusu 15,188±4,273 puan aldığı tespit edilmiştir. Ghaffari ve arkadaşlarının (2022) çalışmasında ise Doğum Korkusu Ölçeği puanı 50,11 ± 13,65 saptanmıştır. Babaların Doğum Korkusu Ölçeğinden alınacak 36-54 puan orta doğum korkusunu, >55 puan ise yüksek doğum korkusunu ifade etmektedir. Hem çalışmamızın bulguları hem de mevcut literatür, baba adaylarının doğum sürecine ilişkin olarak orta ila yüksek düzeyde korku deneyimlediklerini ortaya koymaktadır. Gebelik sürecinde anne adaylarının korku ve kaygılarının fark edilerek çeşitli destek mekanizmalarıyla karşılanmasına karşın, baba adaylarının benzer ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yaklaşımlar oldukça sınırlıdır. Bu durumun temel nedenleri arasında kültürel engeller, kadın odaklı sağlık hizmeti yapısı, geleneksel toplumsal roller ve iş hayatına ilişkin zorluklar yer almaktadır. Bu bağlamda, baba adaylarının destek arayışlarını şekillendiren ya da engelleyen etmenlerin yeterince anlaşılamamış olması, onların doğum öncesi sürece adaptasyonunu zorlaştırmakta ve doğum korkusu düzeylerinin daha yüksek seyretmesine neden olabilmektedir (Ghaffari vd., 2022; Nordin-Remberger vd., 2024).

Çalışmamızda baba adaylarının eğitim seviyeleri arttıkça BDKÖ puanlarının azaldığı tespit edildi (p=0,000). Moran ve arkadaşlarının (2021) araştırma sonuçlarında da düşük eğitim seviyesinin doğum korkusu düzeyini arttırdığı bulunmuştur. Literatürde çalışmamızı destekler biçimde eğitim seviyesinin artmasının doğum korkusuyla ters bir orantı seyrettiği çalışmalarla olduğu gibi (Soysal ve Işıkalan, 2020) aralarında bir ilişki bulunamayan çalışmalar da bulunmaktadır (Güleç vd., 2013; Mortazavi ve Agah, 2018). Soysal ve Işıkalan'ın (2020) anne adaylarıyla gerçekleştirdiği çalışmada, eğitim düzeyi yükseldikçe doğuma ilişkin korkunun arttığı saptanmıştır. Bu durum, artan eğitim seviyesiyle birlikte doğum sürecine dair komplikasyonlara yönelik farkındalığın ve güvenilir olmayan bilgi kaynaklarına erişimin artmasıyla ilişkili olabilir. Öte yandan, eğitim düzeyindeki artış, bireyin sağlıkla ilgili tutum ve davranışlarını biçimlendirerek genel sağlık durumunu olumlu yönde etkileyebilmektedir (Yardımcıoğlu, 2013). Yüksek eğitim düzeyi, bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmakta; sağlıklı davranışların etkinliğini artırmakta ve

sağlıkla ilişkili bilgisini geliştirmektedir (Toprakcı ve Meşe, 2019). Eğitim düzeyi düşük bireylerde ise doğum sürecine ilişkin bilgi eksikliği, belirsizlik algısını artırarak doğum korkusunun daha yüksek seviyede yaşanmasına neden olabilmektedir (Şahin vd., 2023).

Çalışmamızda mevcut gebelik ilk çocuğu olan baba adaylarının, iki ve üzeri çocuğu olan baba adaylarına kıyasla daha düşük BDKÖ puanları olduğu belirlendi (p=0,012). Ancak Bilge ve Sezgin'in 2022 yılında gebe kadınlar üzerine yaptıkları çalışmada mevcut gebeliği ilk çocuğu olanların doğum korkusunun bir ve daha fazla çocuğu olan gebelere göre daha yüksek oranda olduğu saptanmıştır. Bu sonuç anne adaylarını baz alsa da Hildingsson ve arkadaşlarının (2014) baba adayları üzerinde yaptığı çalışma da benzer sonuçlar vermiş ilk kez çocuk sahibi olacak baba adaylarında doğum korkusu düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, ilk kez ebeveyn olacak baba adaylarının süreç hakkındaki bilgisizliklerine veya farklı kaynaklardan edindikleri yanlış ve yetersiz bilgilere yorulabilmektedir (Hildingsson vd., 2014). Bunun yanı sıra doğuma ilişkin önceki anıların doğum korkusu düzeylerini artırıcı bir etkisi olabileceği düşünülmekte olup, çalışmamızda iki ve daha fazla çocuğa sahip baba adaylarının bu duruma bağlı olarak doğum korkusu düzeylerinin yükselmiş olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmamızda daha önce doğuma hazırlık eğitimi almış baba adaylarının BDKÖ puanlarının hiç almayanlara oranla daha düşük olduğu saptandı (p=0,000). Literatürde babaların doğum korkusu ve doğuma hazırlık eğitimlerini ilişkilendiren bir çalışma bulunmasa da Karabulut ve arkadaşlarının (2015) anne adayları üzerinde yaptığı çalışmada doğuma hazırlık eğitimi almanın annelerin doğum korkusu düzeylerini azalttığı bulunmuştur. Çalışmamızın bulgularına göre doğuma hazırlık eğitimi almamış baba adaylarının korku düzeyleri eğitim alanlara kıyasla 5,116 kat daha fazladır. Doğum korkusunun temel nedeni sürece ilişkin bilgisizliktir (Karabulut vd., 2015). Doğuma hazırlık eğitimleri ile doğum sürecine ilişkin belirsizliklerin kısmen giderildiği bu nedenle de doğum korkusu düzeylerinin azaldığı düşünülmektedir. Doğuma hazırlık eğitimleri, anne-baba adaylarını güçlendirmek, doğuma hazırlamak ve süreçle baş etme davranışları geliştirmek amacıyla verilmektedir (Yazıcıoğlu ve Yavuz, 2022).

Çalışmamızda DÖBBÖ puanları ile BDKÖ puanları arasında pozitif yönde ilişki belirlendi (p=0,000). Bu sonuçtan yola çıkarak bağlanma düzeyi yüksek baba adaylarının doğuma ilişkin korkularının daha fazla olduğu söylenebilir. Baba adaylarının doğacak bebeğe karakter ve özellikler atfetmeleri, bebekle ilgili geleceğe dair imgelerinin oluşması baba-bebek

bağlanmasının gelişmesindeki kilit davranışlardır ve bu davranışların gelişmesi ile doğum korkusunda gördüğümüz kaybetme korkusu tetiklenebilir (Yuen vd., 2022). Ancak bu bilgiler doğum korkusunun gelişmesi gerektiğini öne sürmez, baba adaylarının doğum korkusu sağlık profesyonelleri tespit edilip önlenmeye çalışılmalıdır. Zira bağlanma davranışını takip eden doğum korkusu daha sonraki süreçte mevcut durumun aksine bağlanma davranışını negatif etkileyebilir.

Çalışmamızda HBBKÖ alt boyutlarından Uyumluluk puanları yüksek olan baba adaylarının ASÖ puanları düşük bulunmuş olup aralarında negatif bir ilişki saptandı (p=0,004). Kişilik özellikleri, bireylerin çevresel stres etmenlerine karşı geliştirdikleri fizyolojik, duygusal ve davranışsal tepkilerin biçimlenmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Alagöz ve Karaaziz, 2025). Uyumluluk kişilik özelliğine sahip bireyler nezaketlilik, dürüstlük, sosyallik gibi davranışlarla ön plana çıkmaktadır (Akşit, 2024). Bu davranışlar baba adaylarının çevresinden sosyal destek almalarını kolaylaştırabileceğinden stres seviyelerinin daha düşük olması beklenebilir. Ayrıca Polatcı ve Tınaz'ın (2021) çalışmasına göre Uyumluluk düzeyi yüksek bireyler, stresli yaşam olayları karşısında daha güçlü psikolojik dayanıklılık gösterebilmektedir. Uyumluluk kişilik özelliğinin; kendilik algısı, sosyal yeterlilik, aile içi uyum ve sosyal destek kaynakları gibi boyutlar üzerinde etkisi olduğunu saptanmıştır (Polatcı ve Tınaz, 2021).

Çalışmamızda Sorumluluk kişilik özelliği puanı ile ASÖ puanları arasında negatif yönde ilişki bulundu (p=0,000). Sorumluluk kişilik özellikli bireylerin planlı, disiplinli bireyler olması nedeniyle doğum öncesi, sırası ve sonrası sürece daha hazırlıklı olabilirler böylece stres düzeylerinin düşük olması beklenebilir (Metsapelto ve Pulkkınen, 2003). Ayrıca Demirkol'un 2024 yılında yaptığı çalışmada Sorumluluk kişilik özelliğine sahip baba adaylarının BDKÖ puanlarının daha düşük olduğu saptanmıştır (Demirkol, 2024). Sorumluluk kişilik özelliği, bireylerin öznel iyi oluş düzeyleri ve yaşam doyumlarıyla pozitif yönde ilişkilidir ve bireylerin olayları değerlendirmedeki esnekliğini ifade eder. Bu bireyler değişimlere daha kolay uyum sağladıkları için, gebelik ve doğum sürecinde yaşanan korku ve stresin etkileri bu kişilerde daha düşük düzeyde görülebilir (Özer ve Aslan, 2023).

Çalışmamızda Dışadönüklük kişilik özelliğine sahip baba adaylarının AAİÖ puanlarının düşük olduğu belirlendi (p=0,007). AAİÖ puanlarının düşüklüğü anne ile ilişkinin pozitifliğini arttırmaktadır. Bu sebeple baba adayının annesi ile anımsadığı ilişki ne kadar olumluysa Dışadönüklük kişilik özelliğine sahip olma ihtimalinin o kadar yüksek olacağı söylenebilir.

Bunu destekleyecek şekilde çalışmamızda Anne-Yabancılaşma alt boyut puanı düşük olan baba adaylarının Dışadönüklük kişilik özelliği puanlarının daha yüksek olduğu saptandı. Çalışmamızda Dışadönüklük puanları ile BDKÖ puanları arasında negatif yönlü ilişki bulundu. Dışadönüklük kişilik özelliğine sahip bireyler iyimser, meraklı, deneyime açık kişiler olarak tanımlandıklarından doğum sürecinin bilinmezliğine karşı daha az korku hissetmeleri olasıdır (Akbalık, 2023). Çalışmamızda bunu destekleyecek şekilde Dışadönüklük puanları ile ASÖ puanları arasında negatif yönde ilişki bulunmuş olup, Dışadönüklük puanları ile Yetersiz Öz Yeterlilik Algısı puanları arasında negatif bir ilişki görüldü. Yapılan çalışmalar, dışadönük kişilik özelliği gösteren bireylerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymakta; bu bireylerin aynı zamanda özgüvenlerinin de yüksek olduğu bildirilmektedir (Yazıcı Çelebi, 2021; Kara vd., 2023). Psikolojik sağlamlık düzeyinin yüksek olması, bireylerin stresli yaşam olaylarına karşı daha etkili baş etme stratejileri geliştirmelerini sağlamakta ve bu durum algılanan stres düzeyinin daha düşük olmasına katkı sunmaktadır.

Çalışmamızda Duygusal Denge kişilik özelliğine sahip baba adaylarının BDKÖ puanlarının ve ASÖ puanlarının daha düşük olduğu saptandı ($p<0,05$). Çalışmamızın sonuçlarına benzer şekilde Demirkol (2024) da duygusal dengesizliği olan kişilik özelliğinin doğum korkusunu arttıran bir değişken olduğu sonucuna ulaşmıştır (Demirkol, 2024). Duygusal Dengesizlik (Nevrotiklik) kişilik özelliğine sahip bireyler rahatsız edici uyaranları en aza indirmek amacıyla kaçınma ve geri çekilme gibi olumsuz başa çıkma yöntemleri kullanma eğilimindedirler. Nevrotiklik, aynı zamanda kolay öfkelenme, duygudurum dalgalanmaları, yoğun üzüntü ve anksiyete gibi duygusal tepkilerle de ilişkilendirilmektedir. Bu özelliklerin bir arada bulunması, bireylerin doğuma ilişkin korku düzeylerinin artmasına ve algılanan stresin daha yüksek düzeyde deneyimlenmesine yol açabilmektedir (Dursun vd., 2021).

Çalışmamızda Deneyime Açıklık alt boyut puanları yüksek olan baba adaylarında AAİÖ puanlarının da yüksek olduğu saptandı ($p=0,007$). Deneyime Açıklık kişilik özelliğine sahip olan baba adaylarının anne ve babaları ile anımsadıkları ilişkileri zayıf görülmektedir. Deneyime Açıklık kişilik özelliğindeki bireylerin geleneksellikten uzak yapıları anne-babası ile anımsadığı ilişkinin zayıflığının sonucunda gelişebilir (Şendil ve Cesur, 2011). Ayrıca çatışma yaşamaya eğilimli kişiler olmaları da ebeveynleri ile ilişkisinin zayıflığını açıklayabilir (Basım vd., 2009).

Çalışmamızda BDKÖ puanları artıkça AAİÖ puanları arttığı belirlendi (AAİÖ puanlarındaki 1 birim artış = BDKÖ puanlarında 0,120 artış) (p=0,006). AAİÖ puanlarının yükselmesi baba adaylarının kendi anneleri ile anımsanan ilişkilerinin zayıflaması anlamına gelmektedir. Ölçekte yer alan sorularda annelerinin kendilerini anlamadıklarını hissetmeleri, kendilerini güvensiz ve suçlu hissettirmeleri, sorunlarını anneleriyle paylaşmayıp kendilerine saklamaları gibi değerler bulunmaktadır ve baba adaylarının doğum sürecinde kendilerine sosyal destek sağlamaları beklenen kendi ebeveynlerine karşı böyle hislerinin olması korku düzeylerinin artması ile sonuçlanabilir. Baba adaylarının doğum sürecinde çevrelerinden gördüğü sosyal destek, doğum korkuları ile baş etmelerinde önemli bir kaynaktır (Sezen ve Ünsalver, 2018). Dolayısıyla bu kaynaklarının eksikliği veya yokluğunun BDKÖ puanlarını arttırması beklenebilir.

Çalışmamızda BDKÖ puanları yüksek olan baba adaylarının ASÖ puanlarının da yüksek olduğu belirlenmiş olup ASÖ puanlarındaki artışın BDKÖ puanlarında da artışa neden olduğu tespit edilmiştir (p=0,015). Akın ve Çankaya'nın (2022) anne adayları üzerinde yaptığı çalışmada da stres düzeyi arttıkça doğum korkusu düzeylerinin de arttığı görülmüştür. Doğum korkusu ve stres birbiri ile iç içe geçmiş iki bulgudur. Doğuma ilişkin olumsuz algılar yüksek düzeyde strese yol açabilmektedir. Gebelik baba adayları için maddi kaygılar, düşük sosyal destek gibi nedenlerin sonucu olarak stresli bir dönemdir ve stres düzeyi arttıkça doğum korkusunun da artması beklenen bir bulgudur (Akın ve Çankaya, 2022; Philpott vd., 2017). Yüksek doğum korkusu yaşayan baba adayları için, gebelik süreci boyunca kimlik geliştirme ve ebeveyn rolünü benimseme çabaları, düşük korku düzeyine sahip olanlara kıyasla daha fazla stres yaratabilmektedir (Hildingsson, vd., 2014).

5. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Baba adaylarının %41,8'i 31-35 yaş grubundadır. %56,6'sının evlilik süresi 0-5 yıl aralığındadır. %43,9'unun eğitim durumu lisedir. %42,1'inin partner eğitim durumu lisedir. %92,7'si düzenli gelire sahiptir. %53,'ünün gelir durumu iyidir. %63,1'inin 1.çocuğudur. %89,4'ünün partnerin düşük/kürtaj öyküsü vardır. Düşük/kürtaj öyküsü olanların %80,5'inin düşük %19,5'inin kürtaj öyküsü vardır. %63,4'ü partneri ile birlikte düzenli kontrollere katılmaktadır. %68,3'ü daha önce doğuma hazırlık eğitimi almıştır.

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 63,30±5,71 iken Bağlanmanın Niteliği puanlarının 33,98±3,02 ve Bağlanmaya Harcanan Zaman puanlarının ise 29,31±3,69'dur.

Uyumluluk puanlarının 33,63±4,23, Dışadönüklük puanlarının 27,99±4,75, Sorumluluk puanlarının 30,19±4,61, Duygusal Denge puanlarının 30,64±5,51 ve Deneyime Açıklık puanlarının ise 27,82±4,72'dir.

Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 46,10±8,96 iken Doğum Süreci puanlarının 34,09±6,87 ve Hastane Korkusu puanlarının ise 12,00±3,48'dir.

Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 18,94±6,21 iken Yabancılaşma (baba) puanlarının 11,68±3,74 ve Kontrol (baba) puanlarının ise 7,25±3,45'dir.

Anne ile Anımsanan İlişki Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 18,30±5,48 iken Yabancılaşma (anne) puanlarının 8,63±3,24 ve Kontrol (anne) puanlarının ise 9,67±2,95'dir.

Algılanan Stres Ölçeği puanlarının ortalaması ve standart sapması 19,34±5,75 iken Yetersiz Öz Yeterlik Algısı puanlarının 9,08±3,56 ve Stres/Rahatsızlık Algısı puanlarının ise 10,25±3,36'dır.

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları evlilik süresi, partneri ile birlikte düzenli kontrole katılma değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Evlilik süresi 1-5 yıl olan baba adaylarının DÖBBÖ puanları, 6 yıl ve üzeri olanlardan 1,840 daha azdır. Baba adaylarından partneri ile düzenli kontrole katılanların DÖBBÖ puanları katılmayan veya bazen katılanlardan 1,716 daha fazladır.

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile Hızlı Büyük Beşli Kişilik Ölçeği alt boyutlarından Uyumluluk puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır ($r=0,275$, $p=0,000$). Uyumluluk puanı bir birim arttığında DÖBBÖ puanları 0,155 artmaktadır.

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile HBBKÖ alt boyutlarından Duygusal Denge puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır ($r=-0,145$, $p=0,004$). Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile HBBKÖ alt boyutlarından Deneyime Açıklık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır ($r=0,248$, $p=0,017$). Deneyime Açıklık puanı bir birim arttığında DÖBBÖ puanları 0,155 artmaktadır.

Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği puanları ile Babaların Doğum Korkusu Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır ($r=0,172$, $p=0,001$). BDKÖ puanları bir birim arttığında DÖBBÖ puanları 0,106 artmaktadır.

Doğum öncesi baba bağlanması ile baba adaylarının kişilik özellikleri, kendi ebeveynleriyle ilişkisi, doğum korkusu ve stres arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmanın sonuçları doğrultusunda;

- Doğum öncesi dönemde, hemşireler veya diğer sağlık profesyonelleri tarafından baba adaylarının baba-fetüs bağlanma düzeylerinin ölçekler aracılığıyla değerlendirilmesi ve buna bağlı olarak gerekli danışmanlığın sağlanması,
- Baba-Bebek bağlanması geliştirilirken, baba adaylarının kişilik özellikleri dikkate alınması ve kişilik farklılıklarına uygun yaklaşımlar geliştirilmesi,
- Doğum öncesi eğitimlerde doğum süreci ve doğum korkusuna yer verilmesi, baba adaylarının süreç hakkında bilgilendirilmesi ve doğum korkusu düzeyleri ile nedenleri tespit edilerek önleyici stratejiler uygulanması,

- Doğum korkusu değerlendirilirken, baba adaylarının kendi ebeveynleriyle olan ilişkilerinin de göz önünde bulundurulması ve bu doğrultuda uygun yaklaşımlar geliştirilmesi,
- Baba adaylarının stres düzeylerinin belirlenip stresle başa çıkma yollarına yönelik eğitim verilmesi,
- Baba adaylarının antenatal izlem süreçlerine dahil edilmesi, gebe okullarına katılımlarının teşvik edilmesi
- Baba adaylarının bağlanma düzeylerine yönelik daha fazla çalışma yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Açar, D. & Duran, r. (2024). Yaşam seyri perspektifinden ebeveynlik: anne-babaların çocukluk deneyimlerinin günümüz ebeveynlik tutum ve davranışlarına etkisi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 319-338. https://doi.org/10.54600/igdirsosbilder.1494208

Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. N. (2015). Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation. *New York: Psychology press.* https://doi.org/10.4324/9780203758045

Akarsu, R. H., Tuncay, B., & Alsaç, S. Y. (2017). Anne-bebek bağlanmasında kanıta dayalı uygulamalar. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(4), 275-279.

Akbalik, T. (2023). Kişilik özellikleri, sosyal destek ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.

Akın, B., & Çankaya, S. (2022). Gebelerde tutarlılık duygusu, algılanan stres ve doğum korkusu. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 16(4), 772-778. https://doi.org/10.21763/tjfmpc.1098166

Akşit, G. G. (2024). Ebeveyn kişilik özelliklerinin ve erken dönem uyumsuz şemalarının 48-72 aylık çocukların psikolojik iyi oluşları üzerindeki rolü [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Alagöz, H. & Karaaziz, M. (2025). Stres ve kişilik tipleriyle karşılıklı ilişkisi. *IJSS*, 9(39), 72-87. https://doi.org/10.52096/usbd.9.39.03

American Psychological Association. (2013). Publication manual of the American Psychological Association (6th ed.). Washington, DC: American Psychological Association.

Asselmann, E., Garthus-Niegel, S., & Martini, J. (2022). Personality and peripartum changes in perceived social support: findings from two prospective-longitudinal studies in (expectant) mothers and fathers. *Frontiers in Psychiatry,* 12, Article 814152. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2021.814152

Bakan, A. B., & Yıldız, M. (2019). 21-64 yaş grubundaki bireylerin sağlık okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesine ilişkin bir çalışma. *Sağlık ve Toplum*, 29(3), 33-40.

Basım, H. N., Çetin, F., & Tabak, A. (2009). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarıyla İlişkisi. *Turkish Journal Of Psychology/Turk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 20-34.

Baştarcan, Ç., & Oskay, Ü. (2022). The Relationship of Personality Traits on the Levels of Anxiety and Depression During Pregnancy. *Black Sea Journal of Health Science*, 5(2), 180-187. https://doi.org/10.19127/bshealthscience.963008

Bergström, M., Rudman, A., Waldenström, U., & Kieler, H. (2013). Fear of childbirth in expectant fathers, subsequent childbirth experience and impact of antenatal education: subanalysis of

results from a randomized controlled trial. *Acta obstetricia et gynecologica Scandinavica*, 92(8), 967-973. https://doi.org/10.1111/aogs.12147

Bilge, Y., & Sezgin, E. (2020). Anne ve çocuk duygu düzenleme arasındaki ilişkide annenin kişilik özelliklerinin ve bağlanma stillerinin aracı rolü. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(3), 310-318.

Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: Retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), 664–678. https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1982.tb01456.x

Brandon, A. R., Pitts, S., Denton, W. H., Stringer, C. A., & Evans, H. (2009). A history of the theory of prenatal attachment. Journal of prenatal & perinatal psychology & health: *APPPAH*, 23(4), 201-222.

Canbay, F. Ç., & Çitil, E. T. (2024). The relationship between parents prenatal fetal gender preference and prenatal attachment: an analytıcal and cross-sectional study. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 12(2), 333-348. https://doi.org/10.33715/inonusaglik.1446406

Cataudella, S., Lampis, J., Busonera, A., Marino, L., & Zavattini, G. C. (2016). From parental-fetal attachment to a parent-infant relationship: A systematic review about prenatal protective and risk factors. *Life Span and Disability*, 19(2), 185-219.

Challacombe, F. L., Pietikäinen, J. T., Kiviruusu, O., Saarenpää-Heikkilä, O., Paunio, T., & Paavonen, E. J. (2023). Paternal perinatal stress is associated with children's emotional problems at 2 years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 64(2), 277-288. https://doi.org/10.1111/jcpp.13695

Chen, Z. Y., & Kaplan, H. B. (2001). Intergenerational transmission of constructive parenting. *Journal of Marriage and Family*, 63(1), 17-31. https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2001.00017.x

Çelebi, E. Z., & Çayır, G. (2021). Ebeveyn-Bebek bağlanmasını etkileyen faktörler: Lisansüstü tezler incelenerek yapılan bir sistematik derleme. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 7(1), 23-47.

Çiçek, İ., & Aslan, A. E. (2020). Kişilik ve beş faktör kişilik özellikleri: Kuramsal bir çerçeve. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 10(1), 137-147.

Çiçek, Ö., & Mete, S. (2015). Sık karşılaşılan bir sorun: Doğum korkusu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(4), 263-268.

Dagla, C., Antoniou, E., Sarantaki, A., Iliadou, M., Mrvoljak-Theodoropoulou, I., Andersson, E., & Dagla, M. (2023). The effect of antenatal education on expectant fathers' attitudes toward breastfeeding and attachment to the fetus. *Nursing Reports,* 13(1), 243-254. https://doi.org/10.3390/nursrep13010023

Dağlar, Ö. Ş., & Oskay, Ü. (2022). The relationship of personality traits on pregnant women on stress and adaptation to pregnancy. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 106-120. https://doi.org/10.46971/ausbid.1088351

Dai, J., Shi, Y., Guo, L., Wang, Y., & Kong, X. (2023). Discrepancy in parental fear of childbirth: A scoping review. *Midwifery*, 126, 103830. https://doi.org/10.1016/j.midw.2023.103830

Dalton III, W. T., Frick-Horbury, D., & Kitzmann, K. M. (2006). Young adults' retrospective reports of parenting by mothers and fathers: Associations with current relationship quality. *The Journal of general psychology,* 133(1), 5-18. https://doi.org/10.3200/GENP.133.1.5-18

Darwin, Z., Galdas, P., Hinchliff, S., Littlewood, E., McMillan, D., McGowan, L., ... & Born and Bred in Yorkshire (BaBY) team. (2017). Fathers' views and experiences of their own mental health during pregnancy and the first postnatal year: a qualitative interview study of men participating in the UK Born and Bred in Yorkshire (BaBY) cohort. *BMCPpregnancy and Childbirth*, 17(1), 45. https://doi.org/10.1186/s12884-017-1229-4

Demirkol, A., & Aslan, S. (2021). Holland'ın tipolojisi, bağlanma ve beş faktör kişilik kuramı üzerine bir derleme çalışması. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 1127-1150. https://doi.org/10.47525/ulasbid.932449

Demirkol, M. (2024). Babanın kişilik özelliklerinin doğum korkusuna etkisinin değerlendirilmesi. *Sosyal Gelişim Dergisi*, 2(2), 49-60.

Diemer, G. A. (1997). Expectant fathers: influence of perinatal education on stress, coping, and spousal relations. *Research in Nursing & Health*, 20(4), 281-293. https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-240X(199708)20:4<281::AID-NUR2>3.0.CO;2-C

Dinç, S. (2014). Baba-bebek arasındaki bağlanma durumu ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Doğan, T. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1), 56-64. https://doi.org/10.31671/dogus.2018.95

Doksat, N. G., & Ciftci, A. D. (2016). Bağlanma ve yaşamdaki izdüşümleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 489-501. https://doi.org/10.17827/aktd.253561

Döner, Ş. İ., Baş, Z. T., Duran, B., Er, M., & Karakoç, H. (2021). Türkiye'de babalık rol kazanımı: babaların tutum ve davranışları. *Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 59-67.

Dursun, E., Kızılırmak, A., & Mucuk, S. (2021). The relationship between personality characteristics and fear of childbirth: A descriptive study. *Archives of Psychiatric Nursing*, 35(3), 296-302. https://doi.org/10.1016/j.apnu.2020.09.018

Duyan, V., Kapısız, S. G., & Yakut, H. İ. (2013). The adaptation of fetal attachment inventory to Turkish with a group of pregnant women. *The Journal of Gynecology-Obstetrics and Neonatology*, 10(39), 1609-1614.

Ertmann, R. K., Bang, C. W., Kriegbaum, M., Væver, M. S., Kragstrup, J., Siersma, V., ... & Smith-Nielsen, J. (2021). What factors are most important for the development of the maternal–fetal relationship? A prospective study among pregnant women in Danish general practice. *BMC Psychology,* 9, 1-9. https://doi.org/10.1186/s40359-020-00499-x

Ertuğrul, M., & Kök, G. (2022). Evaluation of the relationship and factors affecting maternal and paternal fetal attachment in the couples during prenatal period: a cross-sectional study. *Turkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences,* 14(3), 702-711. https://doi.org/10.5336/nurses.2021-87147

Gao, M., Brown, M. A., Neff, D., Crowell, S. E., & Conradt, E. (2022). Prenatal paternal stress predicts infant parasympathetic functioning above and beyond maternal prenatal stress. *Journal of Reproductive and İnfant Psychology,* 40(6), 563-576. https://doi.org/10.1080/02646838.2021.1941822

Ghaffari, S. F., Elyasi, F., Nikbakht, R., & Shahhosseini, Z. (2022). A structural equation model analysis of the relationship between maternal fear of childbirth and expectant fathers' fear of childbirth: The mediating role of fathers' depression, anxiety, and stress. *Brain and Behavior*, 12(12), Article 2802. https://doi.org/10.1002/brb3.2802

Ghaffari, S. F., Sharif Nia, H., Elyasi, F., Shahhosseini, Z., & Mohammadpoorsaravimozafar, Z. (2021). Design and psychometric evaluation of the fathers' fear of childbirth scale: a mixed method study. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 21, 1-10. https://doi.org/10.1186/s12884-021-03696-7

Golmakani, N., Gholami, M., Shaghaghi, F., Safinejad, H., Kamali, Z., & Mohebbi-Dehnavi, Z. (2020). Relationship between fear of childbirth and the sense of cohesion with the attachment of pregnant mothers to the fetus. *Journal of Education and Health Promotion*, 9(1), 261. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_46_20

Görgü, E. (2018). Okula devam eden 5-6 yaş grubu çocukların annelerinin bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve çocukların bağlanma biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18(1), 186-209. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018..-364644

Greškovičová, K., & Mrázková, K. (2020). Transgenerational effect: remembered attachment, attachment to partners and bonding towards newborns. *Psychological Applications and Trends*, 184. https://doi.org/10.36315/2020inpact039

Guzzo, K. (2011). New father's experiences with theisr own fathers and attitudes toward fathering. *Fathering*, 9(3), 268. https://doi.org/10.3149/fth.0903.268

Gül, S., & Aktoprak, M. (2024). The relationship between personality traits and pregnancy adaptation: the case of primigravida pregnant women. *Acta Medica Ruha*, 2(3), 199-207. https://doi.org/10.5281/zenodo.13766957

Güler Kaya, İ. (2020). Gebelikte baba desteğinin paternal bağlanmaya etkisi [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gümüşsoy, S., Dönmez, S., & Dal, N. A. (2023). Investigation of the level of attachment of fathers to the fetus and factors affecting such attachment in the prenatal period. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3), 150-158. https://doi.org/10.5152/JMHS.2023.22044

Güneş, E., & Işık, C. (2023) Maternal-paternal bağlanmayı etkileyen faktörler ve ebelik yaklaşımları Factors affecting maternal-paternal attachment and midwifery approaches. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*, 5(1), 89-95. https://doi.org/10.57224/jhpr.1158640

Habib, C., & Lancaster, S. (2010). Changes in identity and paternal–foetal attachment across a first pregnancy. Journal of reproductive and infant psychology, 28(2), 128-142. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 28(2), 128-142. https://doi.org/10.1080/02646830903298723

Hanson, S., Hunter, L. P., Bormann, J. R., & Sobo, E. J. (2009). Paternal fears of childbirth: a literature review. *The Journal of Perinatal Education*, 18(4), 12-20. https://doi.org/10.1624/105812409X474672

Hassan, S., Fikry, N., & El-Sayed, H. (2021). Factors affecting the maternal-fetal attachment during pregnancy. *Mansoura Nursing Journal*, 8(3), 61-73. https://doi.org/10.21608/mnj.2021.213161

Hildingsson, I., Haines, H., Johansson, M., Rubertsson, C., & Fenwick, J. (2014). Childbirth fear in Swedish fathers is associated with parental stress as well as poor physical and mental health. Midwifery, 30(2), 248-254. https://doi.org/10.1016/j.midw.2013.12.012

Hildingsson, I., Johansson, M., Fenwick, J., Haines, H., & Rubertsson, C. (2014). Childbirth fear in expectant fathers: findings from a regional Swedish cohort study. *Midwifery*, 30(2), 242-247. https://doi.org/10.1016/j.midw.2013.01.001

Işık, S., & Cetişli, N. E. (2020). Paternal depresyon ve baba-bebek bağlanması arasındaki ilişki. *Cukurova Medical Journal*, 45(4), 1663-1671. https://doi.org/10.17826/cumj.779530

İbrice, T. (2019). Eşi doğum yapacak baba adaylarının stres, depresyon ve anksiyete durumlarının belirlenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Kara, B. C., Özçelik, B., & Tolan, Ö. Ç. (2023). Üniversite öğrencilerinde kişilik özellikleri ile psikolojik sağlamlık ve bilişsel esneklik arasındaki ilişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(87), 698-713. https://doi.org/10.17755/esosder.1176289

Karabulut, Ö., Coşkuner Potur, D., Doğan Merih, Y., Cebeci Mutlu, S., & Demirci, N. (2016). Does antenatal education reduce fear of childbirth?. *International Nursing Review*, 63(1), 60-67. https://doi.org/10.1111/inr.12223

Kartal, Y. A., & Erişen, B. (2020). 6-12 Aylık bebeği olan babaların bebeklerine bağlanma durumu ve ilişkili faktörler. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Health Sciences Institute*, 8(2), 44-49. https://doi.org/10.24998/maeusabed.714408

Kavlak, O. (2007). Anne ve babaya ait bağlanma ve hemşirenin rolü. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 23(2), 183-194.

Kılavuz, M., Genç, R., Uzun, Ö., Çakıcı, K., Yücel, R., Bilgin, İ., & Çetin, E. (2022). Couvade Sendromu Semptomlarının Görülme Sıklığı. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 42-51.

Kıraç, A., Altuntaş, D., Hançar, D., & Akman, G. (2021). Baba bebek bağlanmasının desteklenmesinde hemşirenin rolü. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1), 33-40. https://doi.org/10.47115/jshs.972418

Kiraz, E. (2022). Anne ve baba adaylarında doğum korkusu ve prenatal bağlanmanın incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Ege Üniversitesi, İzmir.

Koptur, A., & Emül, T. G. (2017). Fetüs ve yenidoğanda bağlanmanın iki yüzü: maternal ve paternal bağlanma. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 33(3), 138-152.

Köse, F. & Tezel Şahin, F. (2022). Büyük ebeveynin kuşaktan kuşağa etkisi. *Kongre Bildiri Özet ve Tam Metin Kitabı*, 17, 16.

Kublay, D., & Oktan, V. (2015). Evlilik uyumu: Değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından incelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(44), 25-35.

Küçükkaya, B., Süt, H. K., Öz, S., & Sarıkaya, N. A. (2020). Gebelik döneminde çiftler arası uyum ve prenatal bağlanma arasındaki ilişki. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (1), 102-110. https://doi.org/10.31067/0.2020.246

Küğcümen, G., Güney, G. Z. D., Özcanan, Ç., & Erdoğan, N. (2021). Babaların paternal adaptasyon düzeyi ve ilişkili faktörlerin belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 3(2), 61-66. https://doi.org/10.48071/sbuhemsirelik.896841

Lagarto, A., & Duaso, M. J. (2021). Fathers' experiences of fetal attachment: A qualitative study. *Infant Mental Health Journal*, 43(2), 328-339. https://doi.org/10.1002/imhj.21965

Metsäpelto, R. L., & Pulkkinen, L. (2003). Personality traits and parenting: Neuroticism, extraversion, and openness to experience as discriminative factors. *European Journal of Personality*, 17(1), 59-78. https://doi.org/10.1002/per.468

Mohammadpour, M., Mohammad-Alizadeh Charandabi, S., Malakouti, J., Mohammadi, M. N., & Mirghafourvand, M. (2021). The effect of counseling on fathers' stress and anxiety during pregnancy: a randomized controlled clinical trial. *BMC Psychiatry*, 21(1), 208. https://doi.org/10.1186/s12888-021-03217-y

Moran, E., Bradshaw, C., Tuohy, T., & Noonan, M. (2021). The paternal experience of fear of childbirth: an integrative review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(3), 1231. https://doi.org/10.3390/ijerph18031231

Mortazavi, F., & Agah, J. (2018). Childbirth fear and associated factors in a sample of pregnant Iranian women. *Oman Medical Journal*, 33(6), 497. https://doi.org/10.5001/omj.2018.91

Mutlu, C., Yorbik, Ö., Tanju, I. A., Çelikel, F., & Sezer, R. G. (2015). Doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası etkenlerin annenin bağlanması ile ilişkisi. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16(6), 442-450. https://doi.org/10.5455/apd.172669

Noftle, E. E., & Shaver, P. R. (2006). Attachment dimensions and the big five personality traits: Associations and comparative ability to predict relationship quality. *Journal of Research in Personality*, 40(2), 179-208. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2004.11.003

Nordin-Remberger, C., Johansson, M., Lindelöf, K. S., & Wells, M. B. (2024). Support needs, barriers, and facilitators for fathers with fear of childbirth in Sweden: A mixed-method study. *American Journal of Men's Health,* 18(5). https://doi.org/10.1177/15579883241272057

Nosraty, A., Mirzakhani, K., Golmakani, N., Esmaeili, H., & Asghari Nekah, S. M. (2019). Effect of attachment training on paternal-fetal attachment. Journal of Midwifery and Reproductive Health, 7(2), 1615-1622.

Okray, Z. (2015). Erkek çocuktan babaya dönüşüm:babalık. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counselling,* 4(1), 9-15.

Okray, Z., & Eren, E. A. (2015). Global journal of guidance and counselling. *Guidance and Counselling*, 5(1), 16-25. https://doi.org/10.18844/gjgc.v5i1.133

Özer, Y., & Aslan, S. (2023). "Evlat sorumluluğu beklentisi", "aile bütünlük duygusu" ve "kişilik özellikleri" üzerine bir araştırma. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 55-75. https://doi.org/10.47525/ulasbid.1206884

Peker, E. (2017). Çocukluk çağı travmaları, yetişkinlik döneminde bağlanma biçimi ve öz anlayış arasındaki ilişkilerin incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi.

Philpott, L. F., Leahy-Warren, P., FitzGerald, S., & Savage, E. (2017). Stress in fathers in the perinatal period: a systematic review. *Midwifery*, 55, 113-127. https://doi.org/10.1016/j.midw.2017.09.016

Philpott, L. F., Savage, E., FitzGerald, S., & Leahy-Warren, P. (2019). Anxiety in fathers in the perinatal period: A systematic review. *Midwifery*, 76, 54-101. https://doi.org/10.1016/j.midw.2019.05.013

Rashidi, F., Mirghafourvand, M., & Malakouti, J. (2025). Fear of childbirth and its relationship with anxiety and depression among Iranian fathers: a descriptive study. J*ournal of Reproductive and Infant Psychology,* 43(3), 632-645. https://doi.org/10.1080/02646838.2023.2256785

Polatcı, S., & Tınaz, Z. D. (2021). Kişilik özelliklerinin psikolojik dayanıklılık üzerindeki etkisi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(36), 2890-2917. https://doi.org/10.26466/opus.827411

Rollè, L., Giordano, M., Santoniccolo, F., & Trombetta, T. (2020). Prenatal attachment and perinatal depression: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(8), Article 2644. https://doi.org/10.3390/ijerph17082644

Rominov, H., Pilkington, P. D., Giallo, R., & Whelan, T. A. (2016). A systematic review of interventions targeting paternal mental health in the perinatal period. *Infant Mental Health Journal*, 37(3), 289-301. https://doi.org/10.1002/imhj.21560

Işık, S., & Cetişli, N. E. (2020). Paternal depresyon ve baba-bebek bağlanması arasındaki ilişki. *Cukurova Medical Journal*, 45(4), 1663-1671. https://doi.org/10.17826/cumj.779530

Salehi, K., Taleghani, F., & Kohan, S. (2019). Effect of attachment-based interventions on prenatal attachment: a protocol for systematic review. *Reproductive Health*, 16, 1-5. https://doi.org/10.1186/s12978-019-0704-y

Seçer, Z., Çeliköz, N., & Yaşa, S. (2007). Bazı kişisel özelliklerine göre okulöncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların babalarının babalığa yönelik tutumları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (18), 425-438.

Semiz, S. & Ören, M. (2024). Okul öncesi dönemde baba kişiliği, babalık rolü algısı ve sosyal davranışlar: Baba katılımının aracı rolü. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 244-275. https://doi.org/10.34056/aujef.1315331

Şendil, G., & Cesur, S. (2011). The relationships between parental attitudes and their personalities and values. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(38), 1-22.

Serçekuş, P., Vardar, O., Türkçü, S. G., & Özkan, S. (2020). Why are first time expectant fathers afraid of birth?: A qualitative study. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, 254, 231-235. https://doi.org/10.1016/j.ejogrb.2020.09.032

Setodeh, S., Pourahmad, S., & Akbarzadeh, M. (2017). A study of the efficacy of fathers' attachment training on paternal-fetal attachment and parental anxiety. *Family Medicine & Primary Care Review*, (4), 393-398. https://doi.org/10.5114/fmpcr.2017.70814

Sezen, C., & Ünsalver, B. Ö. (2018). Doğum korkusu ve sosyal destek düzeyi arasındaki ilişki: bir gözden geçirme ve pilot çalışma. *The Journal of Neurobehavioral Sciences*, 5(1), 29-36.

Shorey, S., & Chan, V. (2020). Paternal mental health during the perinatal period: A qualitative systematic review. *Journal of Advanced Nursing*, 76(6), 1307-1319. https://doi.org/10.1111/jan.14325

Soysal, C., & Işıkalan, M. M. (2020). Determination of risk factors affecting fear of childbirth during pregnancy. *Cukurova Medical Journal*, 45(4), 1340-1345. https://doi.org/10.17826/cumj.723669

Subaşı, N. G., & Kazan, H. (2020). Çocukluk dönemi bağlanma stillerinin yetişkin iletişimindeki etkisi. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 10(2), 147-162. https://doi.org/10.7456/11002100/007

Svendsrud, H., Fredriksen, E., Moe, V., Smith, L., Tsotsi, S., Ullebø, A. K., Brean, G.V. Kaasen, A. & Bekkhus, M. (2023). Becoming dad: expectant fathers' attachment style and prenatal representations of the unborn child. *Children,* 10(7), 1187. https://doi.org/10.3390/children10071187

Şahin, E. Ş., Gangal, A. D., & Erenel, A. Ş (2023). Babalarda doğum korkusu. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi,* 9(Özel Sayı-1), 14-19.

Şayık, D., Arı, S., Kaya, Y., & Usta, E. K. (2019). Gebe eğitiminin anne ve babanın anksiyete, depresyon düzeylerine etkisi. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 41(1), 23-30. https://doi.org/10.20515/otd.417377

Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması (TNSA). 2018 Ana Raporu. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Erişim tarihi: 01.06.2025. https://fs.hacettepe.edu.tr/hips/dosyalar/Ara%C5%9Ft%C4%B1rmalar%20-%20raporlar/2018%20TNSA/TNSA2018_ana_Rapor_compressed.pdf

Tolman, R. M., Walsh, T., Bybee, D., Davis, N., Reed, L. A., Safyer, P., & Singh, V. (2021). Paternal response to ultrasound predicts increased paternal-fetal attachment. *Journal of Family Issues,* 42(12), 3001-3023. https://doi.org/10.1177/0192513X21993197

Tonkuş, M. B., Muslu, S.N. (2021). Maternal bağlanma ve ilişkili faktörler. Yeni Yüzyıl Journal of Medical Sciences, 2(2), 32-40. https://doi.org/10.46629/JMS.2021.39

Toprakcı, E., & Meşe, Ö. F. (2019). Türkiye'de bireylerin eğitim düzeyi ile sağlığı arasındaki ilişkisi: ulusal veriler ışığında bir analiz. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 118-143.

Trombetta, T., Giordano, M., Santoniccolo, F., Vismara, L., Della Vedova, A. M., & Rollè, L. (2021). Pre-natal attachment and parent-to-infant attachment: A systematic review. *Frontiers in Psychology,* 12, 620942. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.620942

Tunçel, N. T., & Süt, H. K. (2019). Gebelikte yaşanan anksiyete, depresyon ve prenatal distres düzeyinin doğum öncesi bebeğe bağlanmaya etkisi. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 16(1), 9-17.

Uğurlu, M., Arslan, G., & Özdemir, Ö. (2023). Maternal and paternal attachment levels in the prenatal period. *Gülhane Medikal Journal*, 65(3), 108-114. https://doi.org/10.4274/gulhane.galenos.2023.98598

Ulusoy, Y. Ö., Akfırat, O. N., & Tura, G. (2018). Ebeveynlere bağlanma ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Resilience*, 2(1), 23-38. https://doi.org/10.32569/resilience.436910

Ustunsoz, A., Guvenc, G., Akyuz, A., & Oflaz, F. (2010). Comparison of maternal–and paternal–fetal attachment in Turkish couples. *Midwifery*, 26(2), 1-9. https://doi.org/10.1016/j.midw.2009.12.006

Vreeswijk, C. M., Maas, A. J., Rijk, C. H., & van Bakel, H. J. (2014). Fathers' experiences during pregnancy: Paternal prenatal attachment and representations of the fetus. *Psychology of Men & Masculinity,* 15(2), 129-137. https://doi.org/10.1037/a0033070

Yardımcıoğlu, F. (2013). Eğitim ve sağlık ilişkisi: panel eşbütünleşme ve panel nedensellik analizi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 49-74.

Yazıcı Çelebi, G. (2021). Kadınların Kişilik Özellikleri ile Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mavi Atlas*, 9(1), 132-146. https://doi.org/10.18795/gumusmaviatlas.832657

Yazıcıoğlu, B., & Yavuz, E. (2022). Gebe okulu eğitimlerinin doğum korkusu üzerine etkisi. *Turkish Journal of Family Practice*, *26*(1), 12-16. https://doi.org/10.54308/tahd.2022.98608

Yuen, W. S., Lo, H. C., Wong, W. N., & Ngai, F. W. (2022). The effectiveness of psychoeducation interventions on prenatal attachment: A systematic review. *Midwifery,* 104, Article 103184. https://doi.org/10.1016/j.midw.2021.103184

EKLER

Ek-1. Onam Formu

Araştırmanın Adı: Doğum Öncesi Baba Bağlanması ile Baba Adaylarının Kişilik Özellikleri, Kendi Ebeveynleriyle İlişkisi, Doğum Korkusu ve Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi "Sayın gönüllü, yukarıda adı yazılı araştırmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırmada yer almayı kabul etmeden önce, araştırmanın ne amaçla yapılmak istendiğini anlamanız ve kararınızı bu bilgilendirme çerçevesinde özgürce vermeniz gerekmektedir. Aşağıdaki bilgileri lütfen dikkatlice okuyunuz, sorularınız olursa sorunuz ve açık yanıt isteyiniz."

Çalışma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olup, doğum öncesi baba adaylarının bağlanma düzeylerini ve bağlanma ile kişilik özellikleri, kendi ebeveynleriyle ilişkisi, doğum korkusu ve stresin ilişkisini belirlemek amacıyla yürütülecektir.

Çalışmaya 385 baba adayının dahil edilmesi planlanmaktadır. Araştırmanın verilerinin 1 Ocak-1 Aralık 2024 tarihleri arasında toplanması planlanmaktadır. Araştırmanın verileri, "Tanıtıcı Bilgiler Formu", "Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği", "Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi (HBBKT)", "Babaların Doğum Korkusu Ölçeği", "Anne Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği" ve "Algılanan Stres Ölçeği" kullanılarak toplanacaktır. Çalışmaya kabul ettiğiniz takdirde sizden bu veri toplama formlarını doldurmanız istenecektir. Veri toplama formlarının uygulamasının yaklaşık 25-30 dakika süreceği düşünülmektedir.

"Bu araştırmada yer almak tümüyle sizin isteğinize bağlıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da başladıktan sonra yarıda bırakabilirsiniz. Bu araştırmaya katılmak istememeniz ya da araştırmadan çekilmeniz eşinizin bu hastaneden aldığı tedavi ve bakım sürecine ilişkin herhangi bir olumsuz sonuçla karşılaşmayacaktır. Araştırma kapsamındaki bütün uygulamalar için sizden ya da bağlı bulunduğunuz sosyal güvenlik kuruluşundan hiçbir ücret istenmeyecektir. Size de bu araştırma sonunda herhangi bir ücret ödenmeyecektir. Bu araştırmanın sonuçları bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Araştırmadan çekilmeniz ya da araştırmacı tarafından araştırmadan çıkarılmanız halinde, sizlerle ilgili veriler kullanılmayacaktır. Ancak veriler bir kez anonimleştikten sonra araştırmadan çekilmeniz mümkün olmayacaktır. Sizden elde edilen tüm bilgiler gizli tutulacak, araştırma yayınlandığında da varsa kimlik bilgilerinizin gizliliği korunacaktır."

"Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlamadan önce gönüllülere verilmesi gereken bilgileri içeren metni okudum (ya da sözlü olarak dinledim). Eksik kaldığını düşündüğüm konularda sorularımı araştırmacılara sordum ve doyurucu yanıtlar aldım. Yazılı ve sözlü olarak tarafıma sunulan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladığım kanısındayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda karar vermem için yeterince zaman tanındı. Bu koşullar altında, elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayılmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim."

	Tarih	İmza
Katılanın adı soyadı:		
Araştırmacı adı soyadı: Buket Akçal		

Adres: Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi
Hacettepe Mahallesi Plevne Caddesi No:7PK: 06230
Altındağ, Telefon:

Ek-2. Tanıtıcı Bilgi Formu

1)Kaç yaşındasınız? ….

2)Kaç yıldır evlisiniz?...

1) Eğitim durumunuz nedir?

a. Okuryazar değil ( ) b. Okuryazar ( ) c. İlkokul ( ) d. Ortaokul ( )

e. Lise ( ) f. Lisans ve üzeri ( )

4) Eşinizin/partnerinizin eğitim durumu nedir?

a. Okuryazar değil ( ) b. Okuryazar ( ) c. İlkokul ( ) d. Ortaokul ( )

e. Lise ( ) f. Lisans ve üzeri ( )

5) Düzenli gelire sahip misiniz?

a. Evet ( ) b. Hayır ( )

6) Gelir durumunuzu nasıl tanımlarsınız?

a. İyi ( ) b. Orta ( ) c. Kötü ( )

7) Kaçıncı çocuğunuz? ....

8) Eşinizin/partnerinizin düşük/kürtaj öyküsü mevcut mu?

a. Hayır ( ) b. Düşük ( ) c. Kürtaj ( )

9) Eşiniz/partneriniz ile birlikte düzenli kontrollere katılıyor musunuz?

a. Evet ( ) b. Bazen ( ) c. Hayır ( )

10) Daha önce doğuma hazırlık eğitimi aldınız mı?

a. Evet ( ) b. Hayır ( )

Ek-3. Doğum Öncesi Baba Bağlanma Ölçeği

Bu sorular eşinizin karnında gelişmekte olan bebekle ilgili duygu ve düşünceleriniz hakkındadır. Lütfen her soruyu okuyarak size en uygun olan yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz.

1) Son iki haftadır gelişmekte olan bebeği düşünme ya da aklımın onunla meşgul olması sıklığı:
   1. ( ) Her zaman
   2. ( ) Sıklıkla
   3. ( ) Bazen
   4. ( ) Nadiren
   5. ( ) Hiçbir zaman

2) Son iki haftadır gelişmekte olan bebekle ilgili konuştuğumda ya da onu düşündüğümde duygularım:
   1. ( ) Çok zayıf
   2. ( ) Zayıf
   3. ( ) Ne zayıf ne güçlü
   4. ( ) Güçlü
   5. ( ) Çok güçlü

3) Son iki haftadır gelişmekte olan bebekle ilgili duygularım:
   1. ( ) Çok olumlu
   2. ( ) Olumlu
   3. ( ) Ne olumlu ne olumsuz
   4. ( ) Olumsuz
   5. ( ) Çok olumsuz

4) Son iki haftadır gelişmekte olan bebekle ilgili okuma ya da bilgi edinme isteğim:
   1. ( ) Çok zayıf
   2. ( ) Zayıf
   3. ( ) Ne zayıf ne güçlü
   4. ( ) Güçlü
   5. ( ) Çok güçlü

5) Son iki haftadır eşimin rahminde gelişmekte olan bebeğin nasıl göründüğünü kafamda canlandırmaya çalışma sıklığım:
   1. ( ) Her zaman
   2. ( ) Sıklıkla
   3. ( ) Bazen
   4. ( ) Nadiren
   5. ( ) Hiçbir zaman

6) Son iki haftadır gelişmekte olan bebekle ilgili düşüncem:
   1. ( ) Kendine özel karakterleri olan, gerçek küçük bir varlık
   2. ( ) Diğer bebeklere benzeyen bir varlık
   3. ( ) Bir insan
   4. ( ) Yaşayan bir varlık
   5. ( ) Henüz gerçekten hayatta olmayan bir şey

Ek-3. Devam

7) Son iki haftadır gelişmekte olan bebeği düşündüğümde düşüncelerim:
   1. ( ) Her zaman şefkatli ve sevgi dolu
   2. ( ) Çoğu zaman şefkatli ve sevgi dolu
   3. ( ) Ne şefkatli ne öfkeli
   4. ( ) Çok az öfkeli
   5. ( ) Çok fazla öfkeli

8) Son iki haftadır bebek için olası isimler hakkında fikirlerim:
   1. ( ) Çok net
   2. ( ) Net
   3. ( ) Belirsiz
   4. ( ) Çok belirsiz
   5. ( ) Hiçbir fikrim yok

9) Son iki haftadır gelişmekte olan bebeği düşündüğümde şu duyguları hissederim:
   1. ( ) Çok hüzünlü
   2. ( ) Hüzünlü
   3. ( ) Ne mutlu ne hüzünlü
   4. ( ) Mutlu
   5. ( ) Çok mutlu

10) Son iki haftadır gelişmekte olan bebeğin nasıl bir çocuk olacağını düşünme sıklığım:
   1. ( ) Hiçbir zaman
   2. ( ) Nadiren
   3. ( ) Bazen
   4. ( ) Sıklıkla
   5. ( ) Her zaman

11) Son iki haftadır bebeğime karşı duygusal olarak hislerim:
   1. ( ) Çok uzak olduğumu hissediyorum
   2. ( ) Orta düzeyde uzak olduğumu hissediyorum
   3. ( ) Belirgin bir yakınlık hissetmiyorum
   4. ( ) Orta düzeyde yakınlık hissediyorum
   5. ( ) Çok yakın hissediyorum

12) Doğumdan sonra bebeği ilk gördüğümde şu şekilde hissederim:
   1. ( ) Çok hoşlanacağımı düşünüyorum
   2. ( ) Hoşlanacağımı düşünüyorum
   3. ( ) Hoşlanırım ama bebeğin sevmeyeceğim birkaç yönü olabileceğini düşünüyorum
   4. ( ) Bebeğin sevmeyeceğim epeyce yönü olabileceğini düşünüyorum
   5. ( ) Çoğunlukla hoşlanmayacağımı düşünüyorum

13) Bebek doğduğunda onu kucağıma alma isteğim:
   1. ( ) Hemen
   2. ( ) Battaniyeye sarıldıktan sonra
   3. ( ) Yıkandıktan sonra
   4. ( ) İşlemler bittikten birkaç saat sonra
   5. ( ) Ertesi gün

Ek-3. Devam

14) Son iki haftadır bebek ya da gebelik ile ilgili rüyalar görme sıklığım:
   1. ( ) Hiçbir zaman
   2. ( ) Nadiren
   3. ( ) Bazen
   4. ( ) Sıklıkla
   5. ( ) Hemen hemen her gece

15) Son iki haftadır kendimi eşimin karnına dokunarak bebeği okşarken bulma sıklığım:
   1. ( ) Her gün birçok kez
   2. ( ) Günde en az bir kez
   3. ( ) Ara sıra
   4. ( ) Sadece bir kez
   5. ( ) Hiç

16) Eşimde herhangi bir ağrı ya da yaralanma olmadan düşük ya da başka bir kaza nedeniyle gebelik sonlandığında şöyle hissederim:
   1. ( ) Çok mutlu
   2. ( ) Mutlu
   3. ( ) Ne mutlu ne mutsuz
   4. ( ) Mutsuz
   5. ( ) Çok mutsuz

Ek-4. Hızlı Büyük Beşli Kişilik Testi

Aşağıda sizin kendinizi tanımlamanıza ilişkin 30 ifade bulunmaktadır. Lütfen her bir ifadenin sizi ne kadar tanımladığını, ifadenin yanında verilen kutucuğu işaretleyerek belirtiniz. Her ifade için yalnızca bir kutucuğu işaretleyiniz.

	Tamamen Yanlış	**Oldukça Yanlış**	**Biraz Yanlış**	**Ne Doğru Ne Yanlış**	**Biraz Doğru**	**Oldukça Doğru**	**Tamamen Doğru**
1. Hayal gücü geniş	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
2. Hırçın	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
3. Dağınık	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
4. Mesafeli	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
5. Cana yakın	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
6. Meraklı	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
7. Gergin	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
8. Dikkatli	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
9. Sessiz	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
10. Yardımsever	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
11. Alıngan	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
12. Tertipli	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
13. İçe dönük	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
14. Bilgili	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
15. Nazik	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
16. Kaygılı	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
17. Dakik	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
18. Konuşkan	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
19. Yenilikçi	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
20. Birlikte çalışmayı seven	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
21. Utangaç	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
22. Uyumlu	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
23. Sanatçı ruhlu	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
24. Ürkek	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
25. Düzenli	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
26. Çekingen	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
27. Sistemli	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
28. Anlayışlı	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
29. Endişeli	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
30. Yaratıcı	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**

Ek-5. Babaların Doğum Korkusu Ölçeği

Sayın Baba Adayı,
Aşağıda verilen ifadeler, babaların doğum korkusunu değerlendirmek amacıyla oluşturulmuştur. Lütfen önce ifadeyi okuyunuz, daha sonra doğum ve doğum aşamaları ile ilgili mevcut düşüncelerinizi ve hayal gücünüzü göz önünde bulundurarak size en uygun olan seçeneği (X) şeklinde işaretleyiniz.

Sıra	Maddeler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Doğum sonrasında eşimle cinsel ilişki kalitemizin nasıl olacağı konusunda endişeleniyorum.					
2	Doğum zamanı yaklaştıkça endişelerim artıyor.					
3	Doğum sırasında tehlikeli tıbbi müdahaleler gerekebileceğinden korkuyorum.					
4	Eşim doğum yaparken kendimi çaresiz hissedeceğim.					
5	Eşim doğum yaparken korku hissedeceğim.					
6	Eşim doğum yaparken huzursuz hissedeceğim.					
7	Eşimin doğum korkusundan dolayı ben de korkuyorum.					
8	Doğum esnasında eşimi yeterince destekleyemeyeceğimden korkuyorum.					
9	Eşimin doğumunun riskli olabileceğinden korkuyorum					
10	Eşimin doğum sancılarından dolayı korkabilirim.					
11	Doğum nedeniyle eşimin sağlığının tehlikeye gireceğinden korkuyorum.					
12	Doğum nedeniyle çocuğumun sağlığının tehlikeye gireceğinden korkuyorum.					
13	Hastane personelinin eşimle yeterince ilgilenmemesinden korkuyorum					
14	Hastane personelinin bana ve eşime saygılı davranmamasından korkuyorum.					
15	Doğumdan sonra bebeğimin yenidoğan yoğun bakım ünitesine yatırılacağından korkuyorum.					
16	Hastane personelinin güvenli bir doğum yaptırmak için yeterli becerilere sahip olmayacağından korkuyorum.					
17	Hastanenin güvenli bir doğum için yeterli imkân ve ekipmanlara sahip olmayacağından korkuyorum.					

Ek-6. Anne Baba ile Anımsanan İlişki Ölçeği

Aşağıda anneniz ve babanız ile anımsadığınız ilişkinizdeki kişisel deneyimleriniz hakkında bir dizi soru yöneltilmektedir. Her soruyu dikkatlice okuyarak size en uygun seçeneğin altındaki kutuya bir çarpı işareti koyarak cevaplayınız. Soruların doğru veya yanlış cevabı yoktur. Önemli olan sizin duygu ve düşüncelerinizi yansıtan yanıtları vermenizdir.

		Yanlış	Genellikle Yanlış	Ne Doğru, Ne Yanlış	Genellikle Doğru	Doğru
1	Sıklıkla babamın beni anlamadığını hissederdim.					
2	Babam genellikle bana kendimi güvensiz hissettirirdi.					
3	Babam, sıklıkla bana kendimi suçlu hissettirirdi.					
4	Babam, kendime bakamayacağımdan endişe duyardı.					
5	Sorunlarımı kendime saklardım (babama karsı).					
6	Babama çok yakındım.					
7	Babam beni güçlüklerden çok fazla korurdu.					
8	Babam aşırı koruyucuydu.					
9	Babamın, bana bir şey olacağına dair abartılı endişeleri vardı					
10	Babamın benim için daha az endişelenmesini dilerdim.					

		Yanlış	Genellikle Yanlış	Ne Doğru, Ne Yanlış	Genellikle Doğru	Doğru
1	Sıklıkla annemin beni anlamadığını hissederdim.					
2	Annem genellikle bana kendimi güvensiz hissettirirdi.					
3	Annem, sıklıkla bana kendimi suçlu hissettirirdi.					
4	Annem, kendime bakamayacağımdan endişe duyardı.					
5	Sorunlarımı kendime saklardım (anneme karsı).					
6	Anneme çok yakındım.					
7	Annem beni güçlüklerden çok fazla korurdu.					
8	Annem aşırı koruyucuydu.					
9	Annemin, bana bir şey olacağına dair abartılı endişeleri vardı					
10	Annemin benim için daha az endişelenmesini dilerdim.					

Ek-7. Algılanan Stres Ölçeği

Aşağıda geçtiğimiz ay içerisindeki kişisel deneyimleriniz hakkında bir dizi soru yöneltilmektedir. Her soruyu dikkatlice okuyarak size en uygun seçeneğin altındaki kutuya bir çarpı işareti koyarak cevaplayınız. Soruların doğru veya yanlış cevabı yoktur. Önemli olan sizin duygu ve düşüncelerinizi yansıtan yanıtları vermenizdir.

		Hiçbir Zaman	Neredeyse Hiçbir Zaman	Bazen	Oldukça Sık	Çok sık
1	Geçen ay, beklenmedik bir şeylerin olması nedeniyle ne sıklıkta rahatsızlık duydunuz?					
2	Geçen ay, hayatınızdaki önemli şeyleri kontrol edemediğinizi ne sıklıkta hissettiniz?					
3	Geçen ay, kendinizi ne sıklıkta sinirli ve stresli hissettiniz?					
4	Geçen ay, ne sıklıkta gündelik zorlukların üstesinden başarıyla geldiniz?					
5	Geçen ay, hayatınızda ortaya çıkan önemli değişikliklerle etkili bir şekilde başa çıktığınızı ne sıklıkta hissettiniz?					
3	Geçen ay, kişisel sorunlarınızı ele alma yeteneğinize ne sıklıkta güven duydunuz?					
7	Geçen ay, her şeyin yolunda gittiğini ne sıklıkta hissettiniz?					
8	Geçen ay, ne sıklıkta yapmanız gereken şeylerle başa çıkamadığınızı fark ettiniz?					
9	Geçen ay, hayatınızdaki zorlukları ne sıklıkta kontrol edebildiniz?					
10	Geçen ay, ne sıklıkta her şeyin üstesinden geldiğinizi hissettiniz?					
11	Geçen ay, ne sıklıkta kontrolünüz dışında gelişen olaylar yüzünden öfkelendiniz?					
12	Geçen ay, kendinizi ne sıklıkta başarmak zorunda olduğunuz şeyleri düşünürken buldunuz?					
13	Geçen ay, ne sıklıkta zamanınızı nasıl kullanacağınızı kontrol edebildiniz?					
14	Geçen ay, ne sıklıkta problemlerin üstesinden gelemeyeceğiniz kadar biriktiğini hissettiniz?					

Ek-8. Etik Kurul Onayı

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi :15/01/2024
Toplantı Sayısı :01
Karar Sayısı :01

01-Üniversitemiz Hemşirelik Fakültesi öğretim üyesi **Doç. Dr. İlknur M. GÖNENÇ**'in danışmanlığını yaptığı, yüksek lisans öğrencisi **Buket AKÇAL**'ın "Doğrum Öncesi Baba Bağlanması ile Baba Adaylarının Kişilik Özellikleri, Kendi Ebeveynleriyle İlişkili, Doğum Korkusu ve Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tezi ile ilgili "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda, **Doç. Dr. İlknur M. GÖNENÇ**'in danışmanlığını yaptığı, yüksek lisans öğrencisi **Buket AKÇAL**'ın "Doğrum Öncesi Baba Bağlanması ile Baba Adaylarının Kişilik Özellikleri, Kendi Ebeveynleriyle İlişkili, Doğum Korkusu ve Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tezi ile ilgili COVID-19 salgını nedeniyle; çalışma takviminiz de dahil araştırmanızda oluşabilecek tüm değişikliklerin Etik Kurulumuza yazılı olarak bildirilmesi, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIDIR

Ek-9. Kurum İzni Yazısı

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastaneleri Başhekimliği
Hastaneler Başmüdürlüğü
İdari İşler Birimi, Klinik Araştırmalar Birimi

Sayı : E-32557014-604.01.02-1270762 21.02.2024

Konu : Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ ve Buket AKÇAL' ın Anket Çalışması Hk.

SEKRETERLİK ŞUBESİ (YAZI İŞLERİ)NE
(Tıp Fakültesi Sekreterliği)

İlgi : a) Tıp Fakültesi Dekanlığı (Sekreterlik Şubesi (Yazı İşleri))'nın 02.02.2024 tarihli ve E-93984376-044-1247500 sayılı yazısı.
b) Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'nın 15.02.2024 tarihli ve E-12405952-604.01.02-1267070 sayılı yazısı.

İlgi a) da kayıtlı yazınızda belirtilen Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Doç. Dr. İlknur Münevver GÖNENÇ' in danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi Buket AKÇAL tarafından yürütülecek olan "Doğum Öncesi Baba Bağlanması ile Baba Adaylarının Kişilik Özellikleri, Kendi Ebeveynleriyle İlişkisi, Doğum Korkusu ve Stres Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Gebe Polikliniğinde gönüllü oluru alınan baba adaylarına anket uygulanması, "Kişisel Sağlık Verileri Hakkındaki Yönetmelik"te (21.06.2019 tarih, 30808 sayılı resmi gazete) belirtilen esaslara uyulmak kaydıyla uygundur.

Bilgilerinize gereğini saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Halil ÖZDEMİR
Rektör Yardımcısı
Hastaneler Başhekimi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 302D51DF-0C23-4E80-A436-4C1[illegible] Adresi: https://www.turkiye.gov.tr/ankara-universitesi-ebys

Hacettepe Mah.Talatpaşa Bulvarı No:48/50 Sıhhiye
Altındağ/ANKARA Kep Adresi: ankunvrek@ankuni.hs01.kep.tr
Telefon No:(312)508 34 42 Belge Geçer No:(312) 310 63 71
e-posta:akb@medicine.ankara.edu.tr
KEP Adresi : ankunvrek@ankuni.hs01.kep.tr

Bilgi için:Kübra GARİP
Memur
Telefon No:(312) 508 38 79